

Flooding Noordereiland

*A Systematic Approach to alter the Performance of the Urban Block Responding to the
Extreme Circumstances of Flooding*

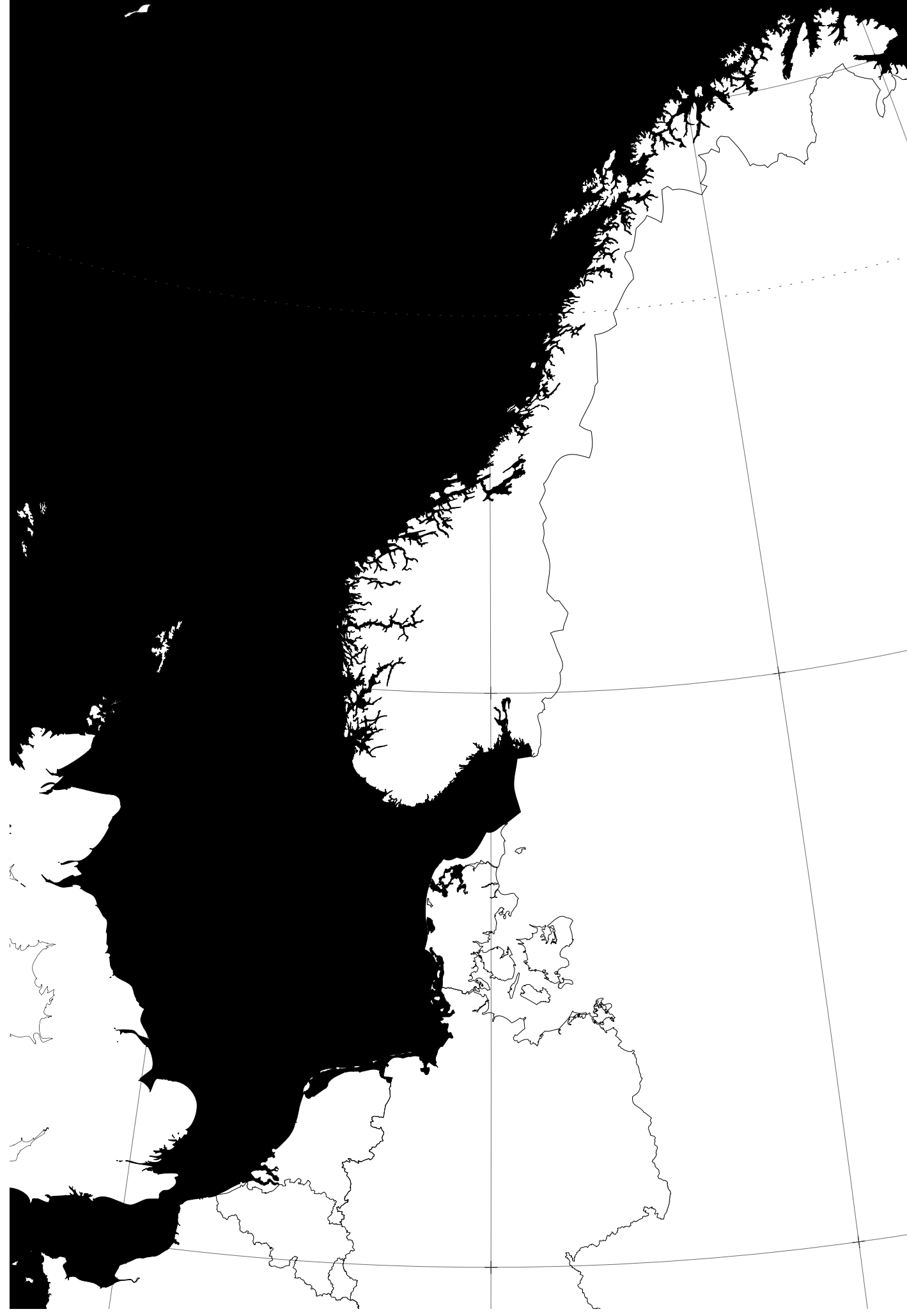
Philipp Wenzl

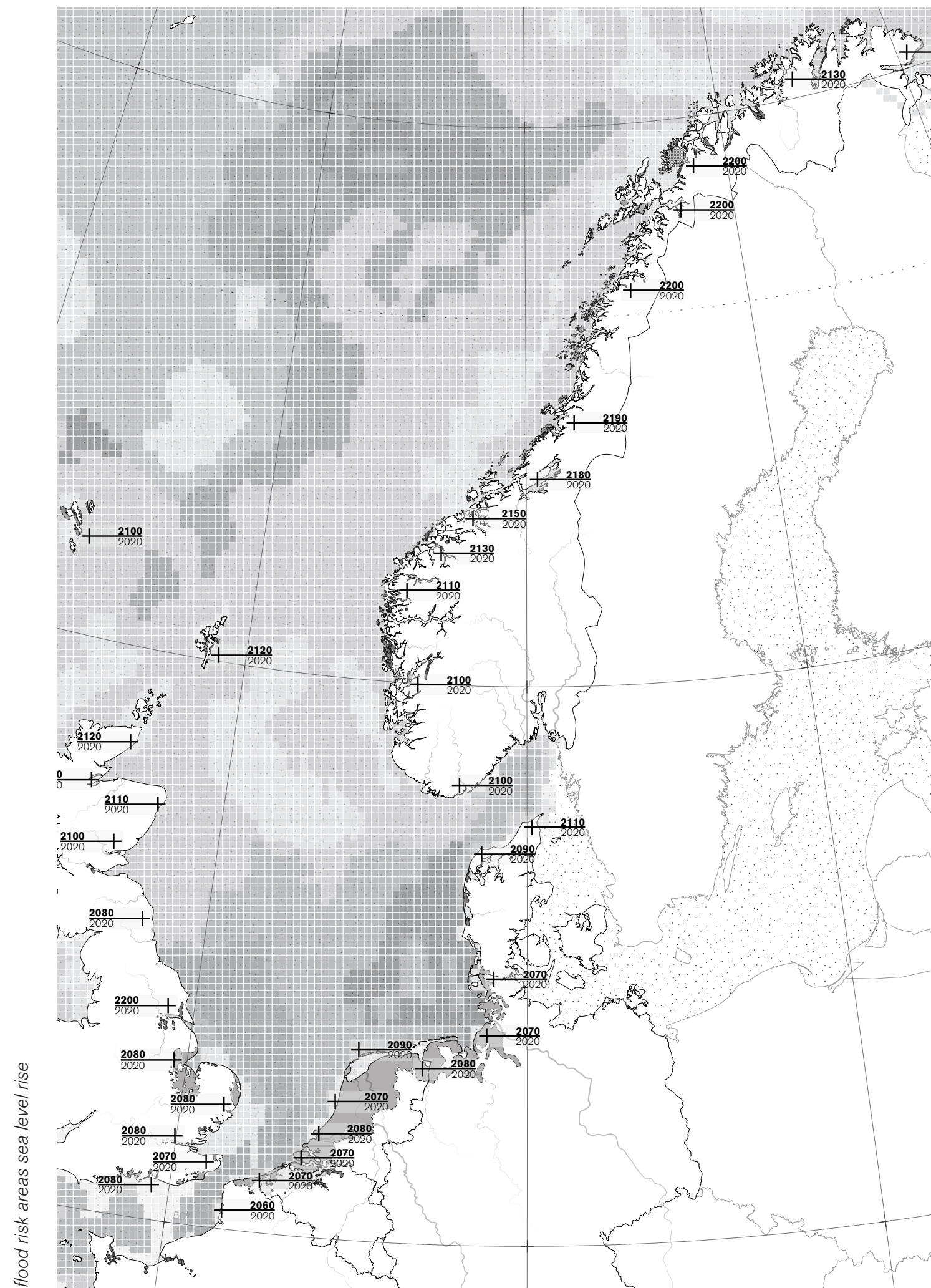
Hiroshi Sugimoto: Ligurian Sea, 1982 (Seascapes)

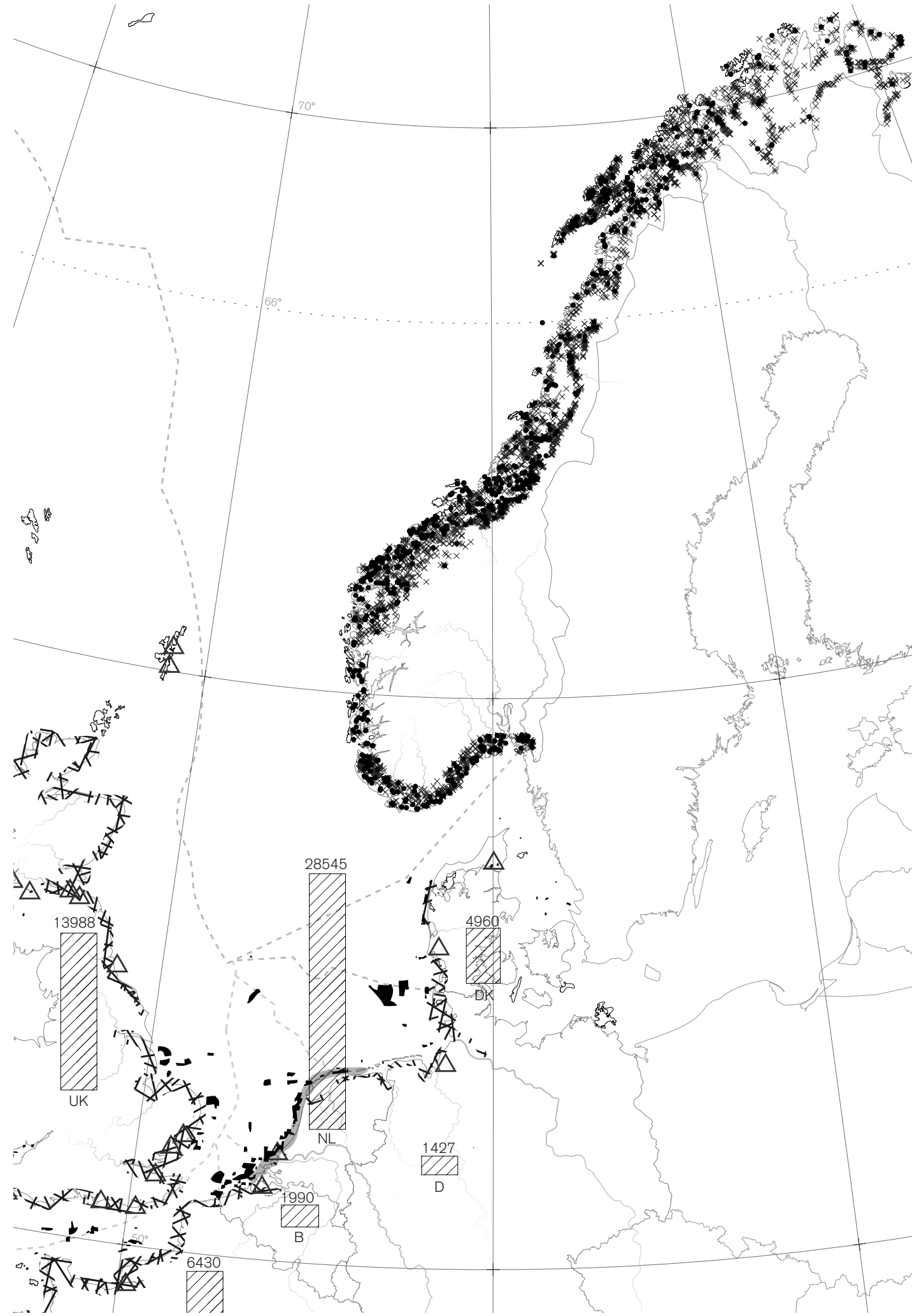
The North Sea Dynamics
Rotterdam Water Dynamics
The Identity of Noordereiland
The Systematics of the Block
The Syntax
The Semantics

The North Sea

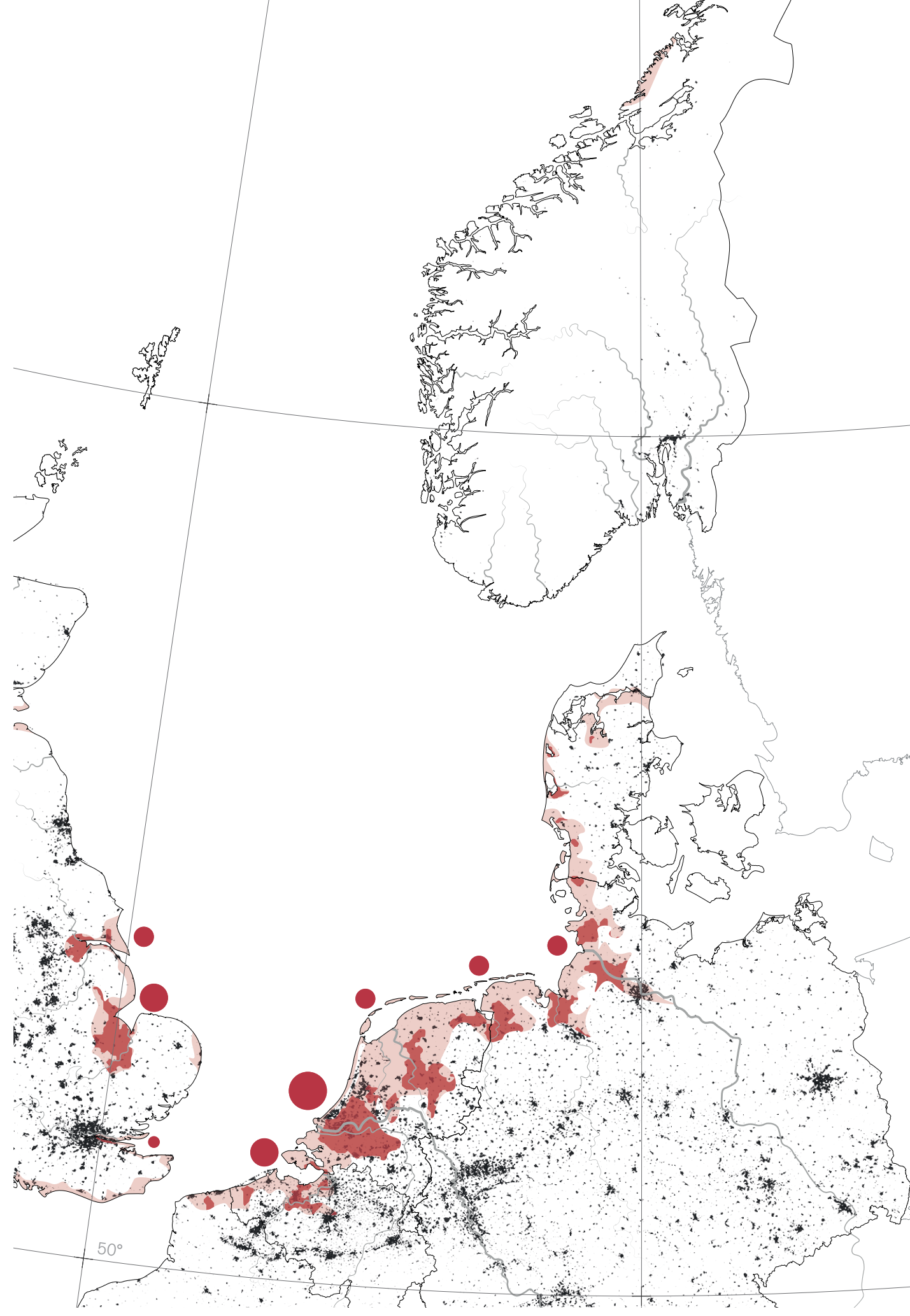

coastal defense investments per country

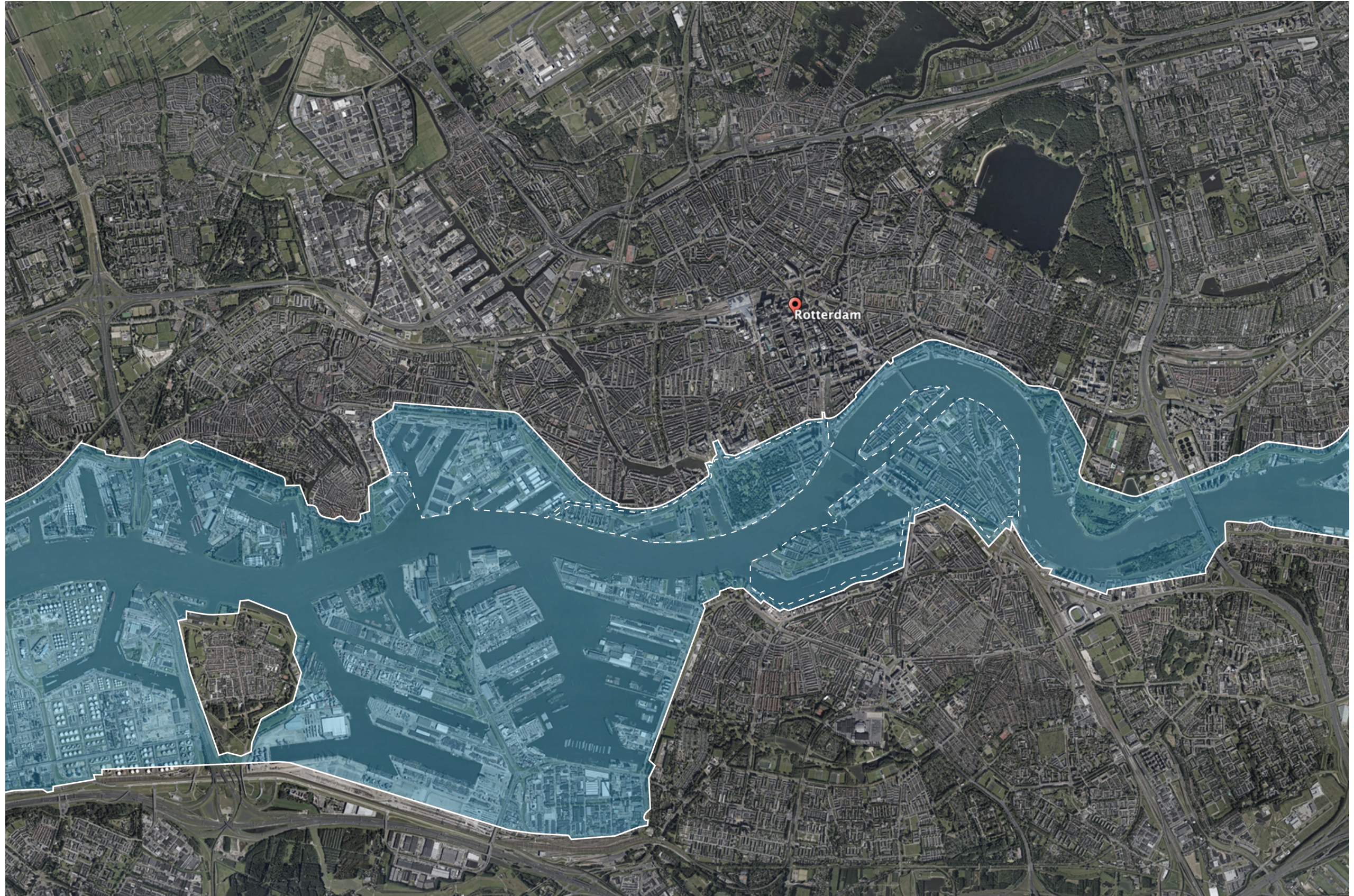

risk assessment exposure of urban coastal zones

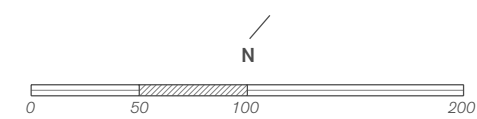

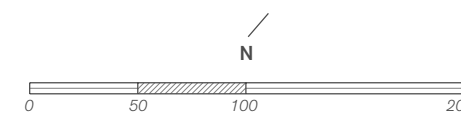
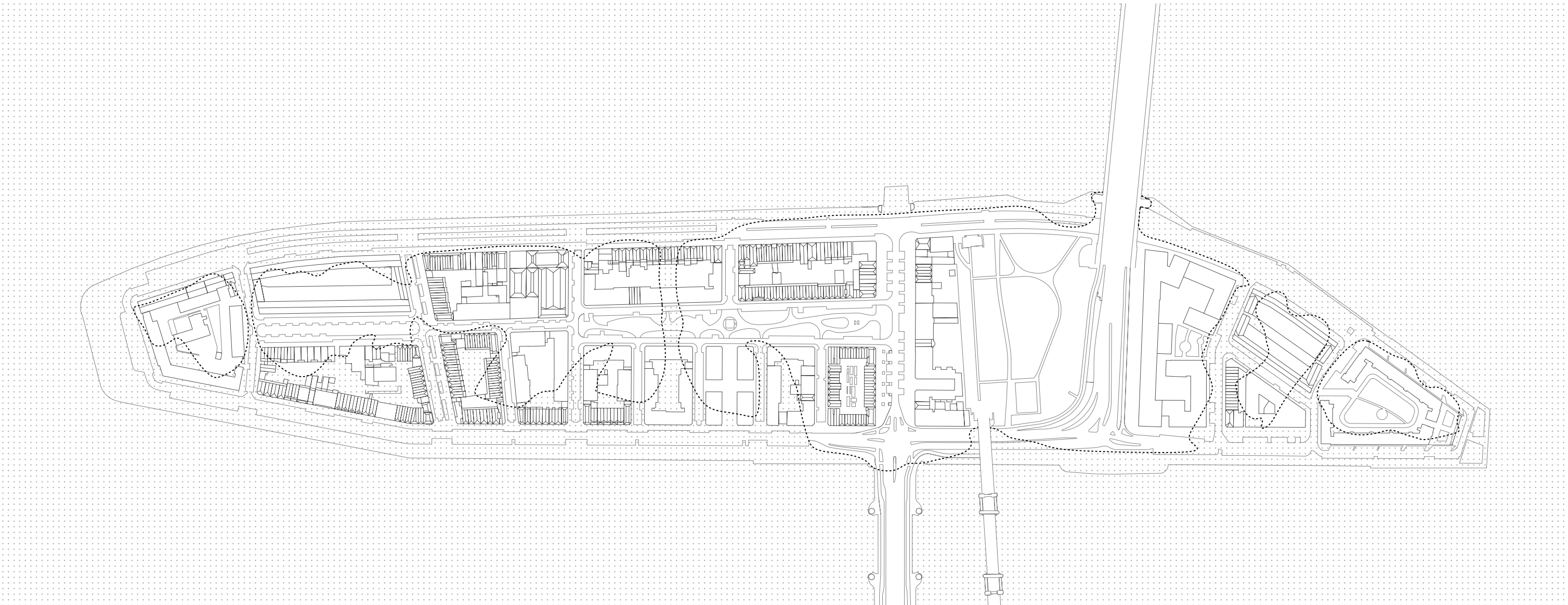
Rotterdam

1850

1907

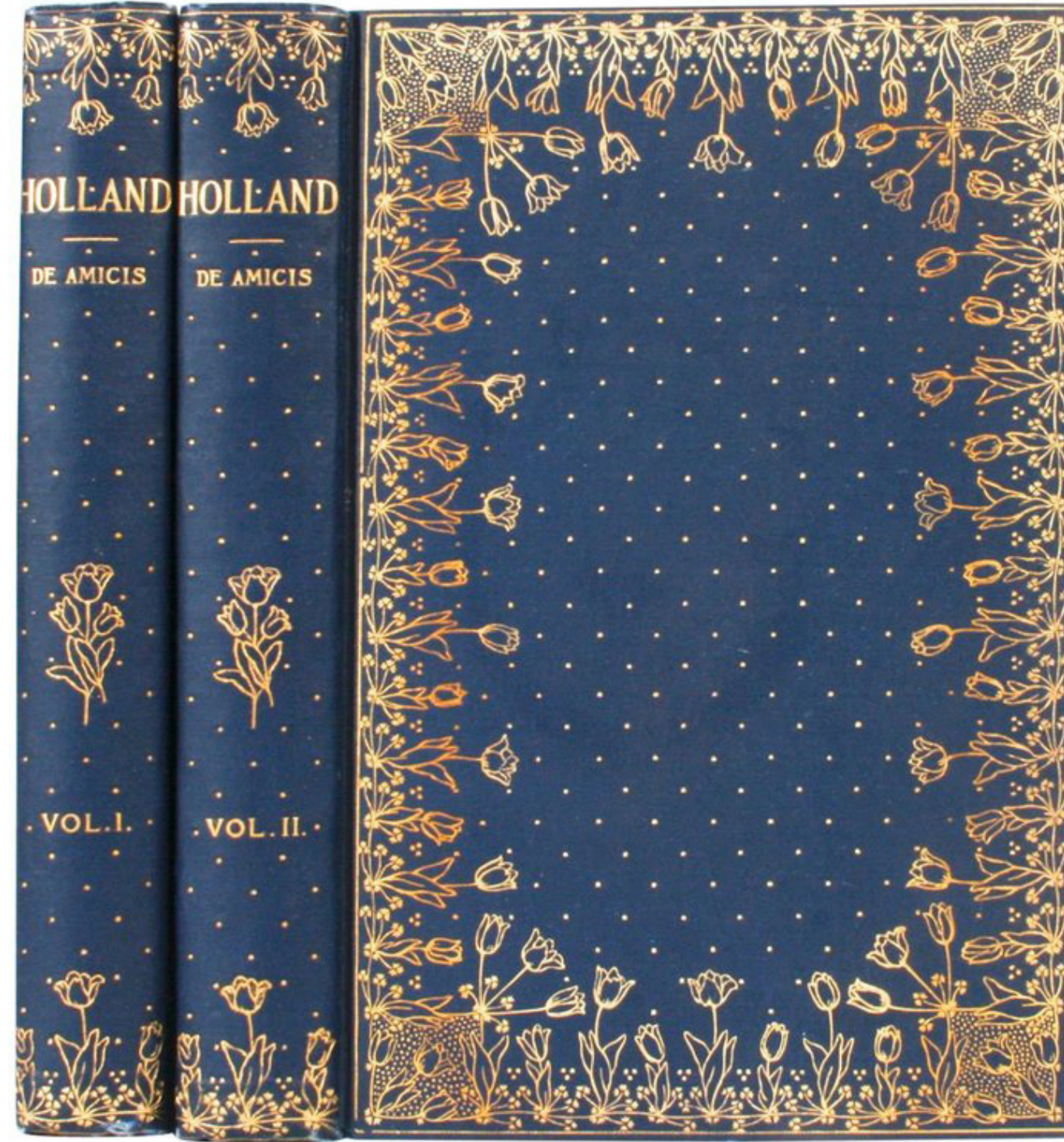
1958

2016

historic atlas noordereiland

Edmondo de Amicis - Holland and it's People

noordereiland 1983

EILAND ZONDER TOEKOMST?

Rotterdam bestaat uit twee oevers en een eiland. Dat ligt veel dicht bij de zuidelijke dan bij de noordelijke oever, maar we noemen het **Noordereiland**. Vier grote, dure bruggen verbinden het met de vaste wal, hoewel er nog geen negenduizend mensen wonen. De schepen varen erlangs, de meeuwen vliegen erboven en de Rotterdammers van Zuid en Noord rijden er dwars overheen, zo haastig als het kan en mag, want twee van die vier bruggen kunnen open gaan en dan moet je wachten.

Voor verreweg de meeste Rotterdammers is het Noordereiland niet meer dan een verlengstuk van de Willemsbrug of van de Koninginnebrug — dat hangt af van de richting waarin zij zich verplaatsen. Het eiland zal voor hen nog onbelangrijker en onbekender worden wanneer over een aantal jaren de bruggen door tunnels zijn vervangen.

Of zullen wij ons er eindelijk eens rekenschap van geven, dat zo'n groot eiland in een rivier die een stad in tweeën deelt, iets heel bijzonders is, iets unieks, dat het beeld van de stad mede bepaalt en dat met Rotterdam-Noord en -Zuid misschien nog andere verbanden zou kunnen krijgen dan alleen die van verkeertechnische aard?

París heeft zijn Ile de la Cité met de Notre Dame, een prachtig eiland, van welk kant men het ook ziet. Het Noordereiland vertoont geen historische gebouwen, het vormt geen stedenbouwkundig geheel, het is rommelig, ten dele verwaarloosd en in verval. De nieuwbouw van na de oorlog heeft architectonisch niets te maken met wat gespaard bleef.

Men raakt niet ontroerd door naar het Noordereiland te kijken, zoals in París naar het Ile de la Cité, maar wel als men van het Noordereiland naar de havens, de Maas en vooral ook de Rechter-Maasoever kijkt. Ga naar het Noordereiland en zie Rotterdam.

Nimfen en bosgoden

Negentig jaar geleden heeft men dit merkwaardige staddeel, dat op de kaart de vorm van een bootje vertoont, door het graven van de Noorderhaven (Koningshaven) van het eiland Feijenoord afgesneden.

Van Feijenoord is al sprake in de Middeleeuwen. Het zou genoemd zijn naar een Fries die Feye heette, of naar een Hollandse juffer met de naam Fye, daarover zijn de geleerden het niet eens. Feijenoord bestond oorspronkelijk uit gorzen en slikken: het is heel lang onbebouwd gebleven en zolang het nog onderhevig was aan de werking van eb en vloed, zag het er vermoedelijk wel ongeveer zo uit als nu nog de Brabantse Biesbosch.

De Goudse dichter Kornelis Elzevier, Rotterdammer van geboorte, schreef in 1739 met grote geestdrift over de bezienswaardigheden van Feijenoord. Hij vertelde, dat er nimfen op het groene veldtjapje dansten en dat er ook bosgoden verbleven. In lage hutten woonden

NOORDEREILAND...

Tussen de bomen op het Burgemeester Hoffmannplein staat het Stieltjesmonument uit 1884. Mede op aandrang van deze ingenieur, „de man met de vooruitziende blik“, werd besloten tot havenuitbreiding op de Linker Oever.

(1796), anders zou hij misschien zwaarder later verrazen tot de Dr. Stieltjes, technisch adviseur

...uniek stukje Rotterdam

Ruyterstraat, Willem Barentsstraat, Cornelis Trompsstraat en Olivier van Noortstraat.

Thorbecke en bloemen

De Sleephellingsstraat herinnert aan de Sleephellingsmaatschappij. Het contract met deze onderneming liep in 1895 af, zodat de gemeente weer de beschikking kreeg over het terrein aan de westpunt van het Noordereiland en het als bouwgrond kon verkopen.

speurbare redenen bloemen namen gegeven: Tulpenstraat, Leilestraat, Anjerstraat, Laurierstraat. Op het voormalige terrein van de Sleephellingsmaatschappij is in 1897 de Meewentstraat gebouwd, die volgens Droogdijk en Moquette (Rotterdamse straatnamen, geschiedkundig verlaard) haar naam dankt aan de meeuwen, welke vogels men in groten getale aldaar kon waarnemen.

De Willemsbrug is 24 oktober 1878 zonder enige plechtigheid voor het verkeer geopend. Lodewijk Pincoffs en zijn Rotterdamse Handelsvereniging, die enorme bedragen in de havenuitbreiding op de Linker Oever hadden gestoken, verkeerden toen al in moeilijkheden. De slag viel in mei van het volgende jaar. Pincoffs naar Amerika gevlucht; de Handelsvereniging bankroet, het was een ramp voor heel de stad.

Monumenten

Geen monument voor Pincoffs dus op het Noordereiland, maar wel voor zijn technisch adviseur, dr. Stieltjes. Zelfs dan anderen had Stieltjes ingenieur, dat de toekomst van Rotterdam aan de overkant van de Maas lag. Op 17 mei 1884 begaven talrijke gemeentelijke autoriteiten zich naar het Burgemeester Hoffmannplein, om de geredescomen sul te bezichtigen.

Dr. A. Th. C. Kerbergen vertelt in zijn boekje over de Rotterdamse monumenten, dat het gezelschap zich per tram naar het Noordereiland liet brengen. Die tram reed voor de eerste keer over de Willemsbrug op een nieuwe lijn, „waarvan de exploitatie rendabel werd geacht“.

Op 31 augustus 1898 is het Burgemeester Hoffmannplein met een tweede monument verrijkt. Burgemeester s' Jacob onthulde tijdens de kroningsfeesten een fontein, de gemeente aangeboden door de Vereniging ter Bevordering van de Belangen van Feijenoord. Deze fontein (momenteel in restauratie) is voorzien van een toortdragend engeltje en een gedenkplaat met symbolische afbeeldingen van de monar-

Rotterdam en omgeving in 1784. Tegenover de driehoekige stad ligt in de bocht van de Maas het eiland Feijenoord, waarvan later het

Van het Witte Huis zag men in 1890 dit panorama. Rechts van de bruggen de ankerplaats van binnenschepen bij de Maaskade.

chle, de vrede, de vooruitgang en de scheepvaart.

Nieuwe bruggen

Zelfs Stieltjes, de man met de vooruitziende blik, zal wellicht niet hebben vermoed, dat de Willemsbrug en de Koninginnebrug al vrij spoedig totaal verouderd bleken. De havenuitbreiding op de Linker Oever deed het verkeer te land en de scheepvaart zeer sterk toenemen. De spoorbrug over de Maas lag op negen meter boven 1.70 (laagwaterstand); de Willemsbrug op iets meer dan zes meter. Een steeds groter deel van de Rijnvaart was aangewezen op de met handkracht bewogen draaibruggen (spoorbrug en Koninginnebrug) over de Koningshaven, die een doortocht van slechts ongeveer twintig meter hadden.

In 1923 besloot de gemeenteraad, dat de Willemsbrug op 8.51 meter boven 1.70 zou worden gebracht en de Koninginnebrug door een moderne beweegbare brug met een doorvaartwijdte van vijftig meter zou worden vervangen. In 1924 werd de Willemsbrug versterkt en verbreed. De verhoging is in 1927 uitgevoerd.

Prijsvraag

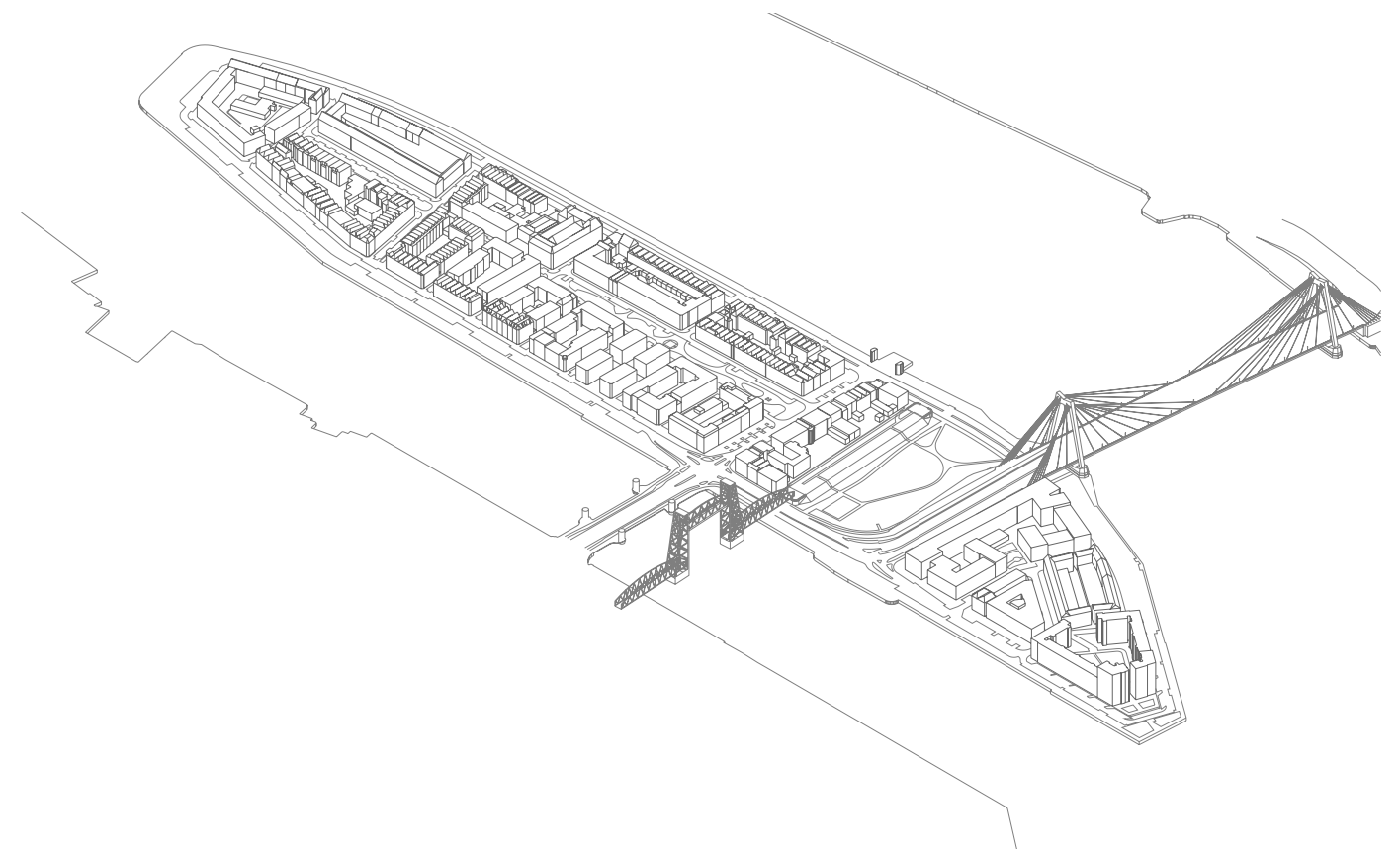
Voor het ontwerp van een nieuwe Koninginnebrug was een internationale prijsvraag uitgeschreven. Het gemeentebestuur besloot 18 februari 1926 tot uitvoering van het bekroonde ontwerp: een dubbele basculebrug, onder het motto „Op hoop van zegen“ ingezonden door een combinatie van de Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg, de Gute Hoffmannsluise en ir. A. H. van Rood.

De nieuwe oeververbindingen kwamen uiteraard ook de bedrijven op het Noordereiland ten goede, maar de verhoging van de Willemsbrug, die vroeger gelijk met de Maaskade lag, en de nieuwe gemetelde aansluitingen deden vooral aan de Van der Takstraat veel afbreuk.

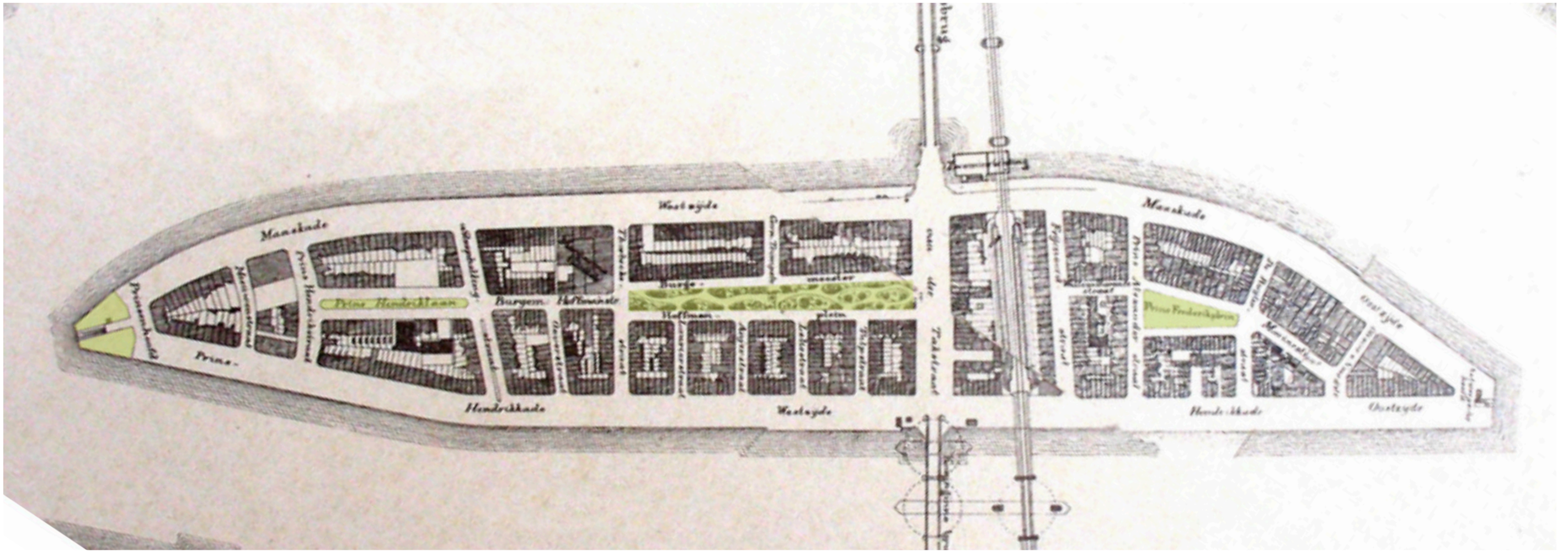
Het aanzienlijke café-restaurant met herensociëteit Fritschy op de

*"Coney Island is the laboratory of the Technology
of the Fantastic"*
- *Delirious New York*, Rem Koolhaas

*Noordereiland is the urban laboratory of the Tech-
nology of flooding*

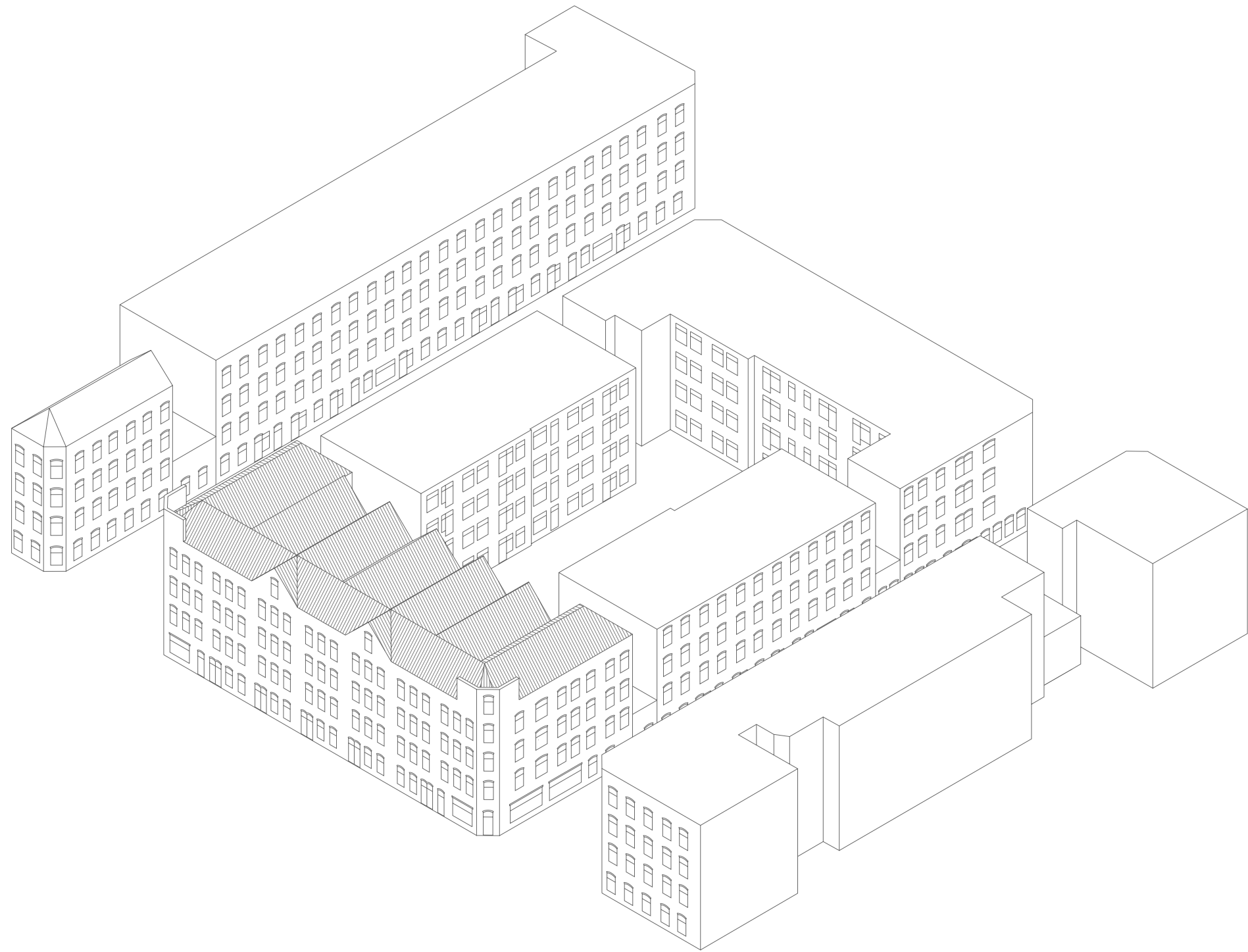

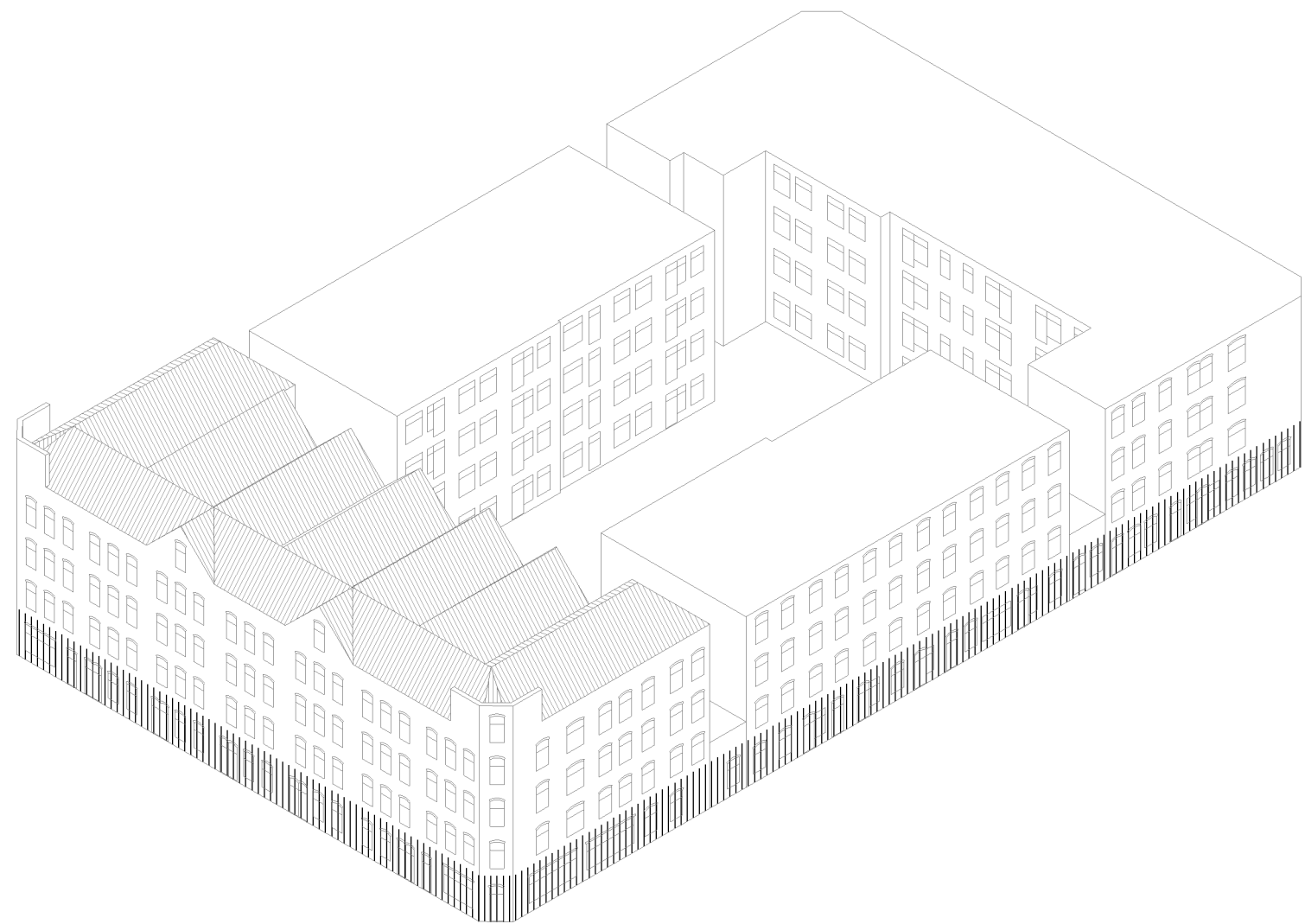
What is the relationship between flooding and the morphology of the urban block?

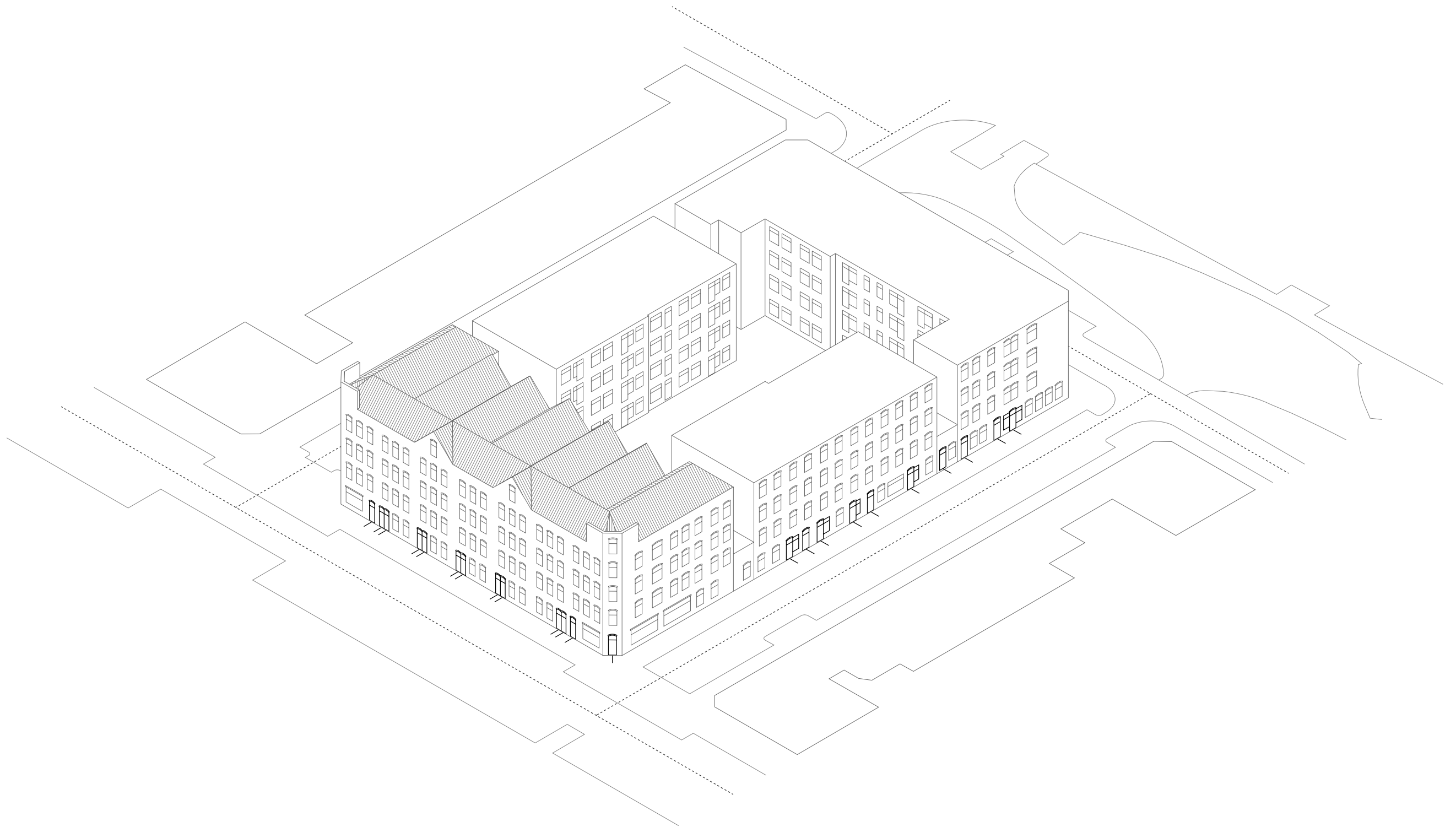
What are the systematics of the current urban block?

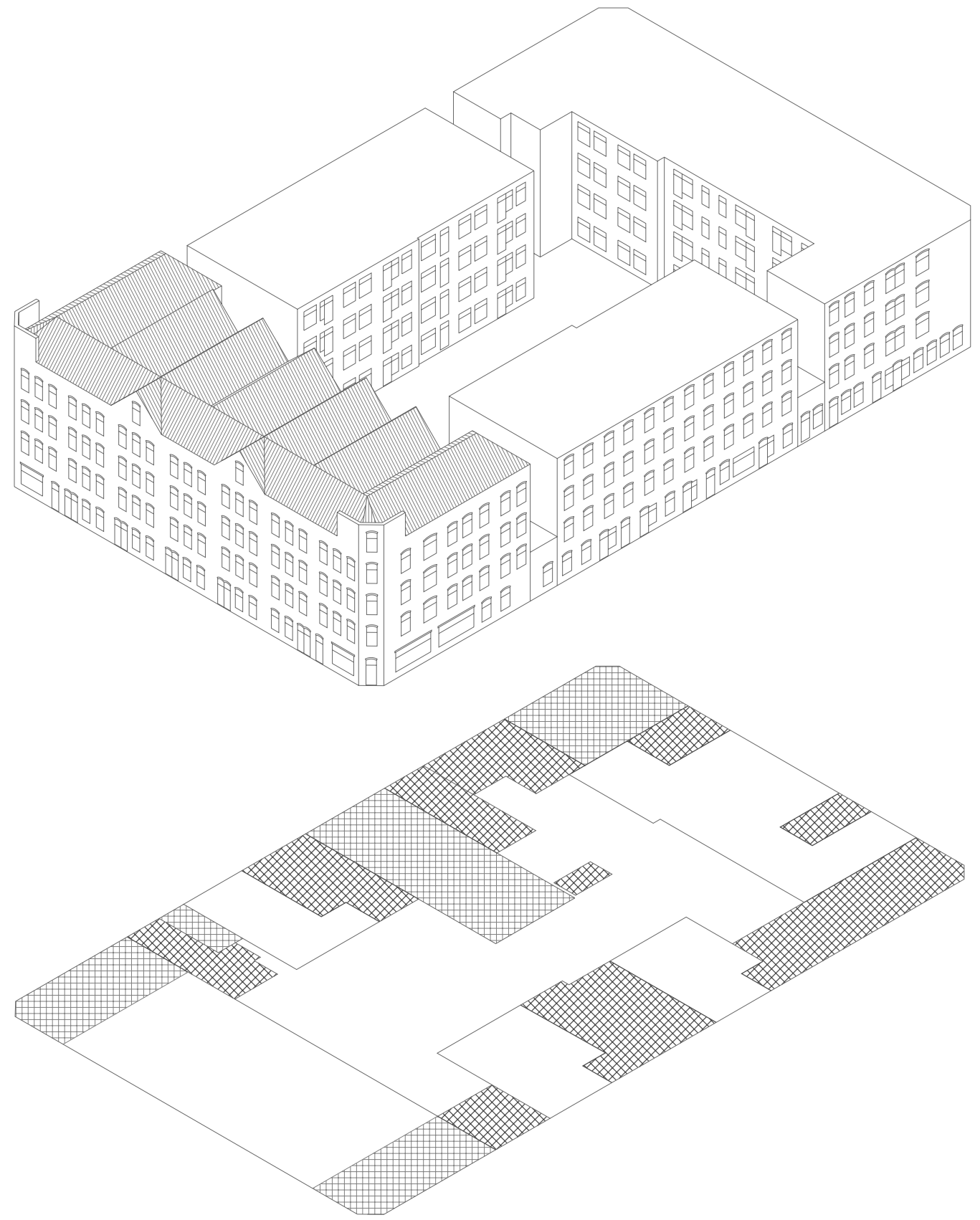
How can they be altered under the extreme circumstances of flooding to maintain liveability?

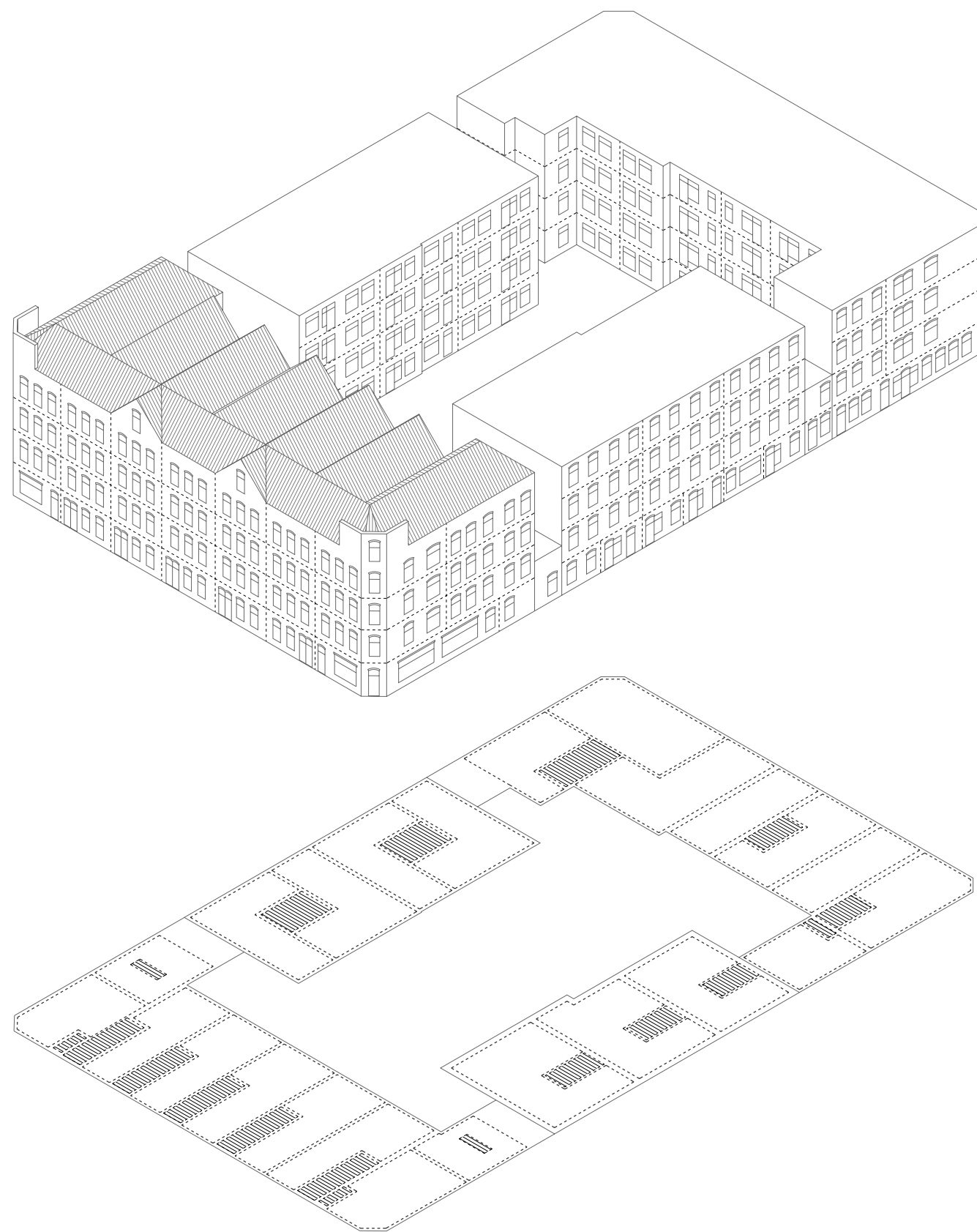
The Block

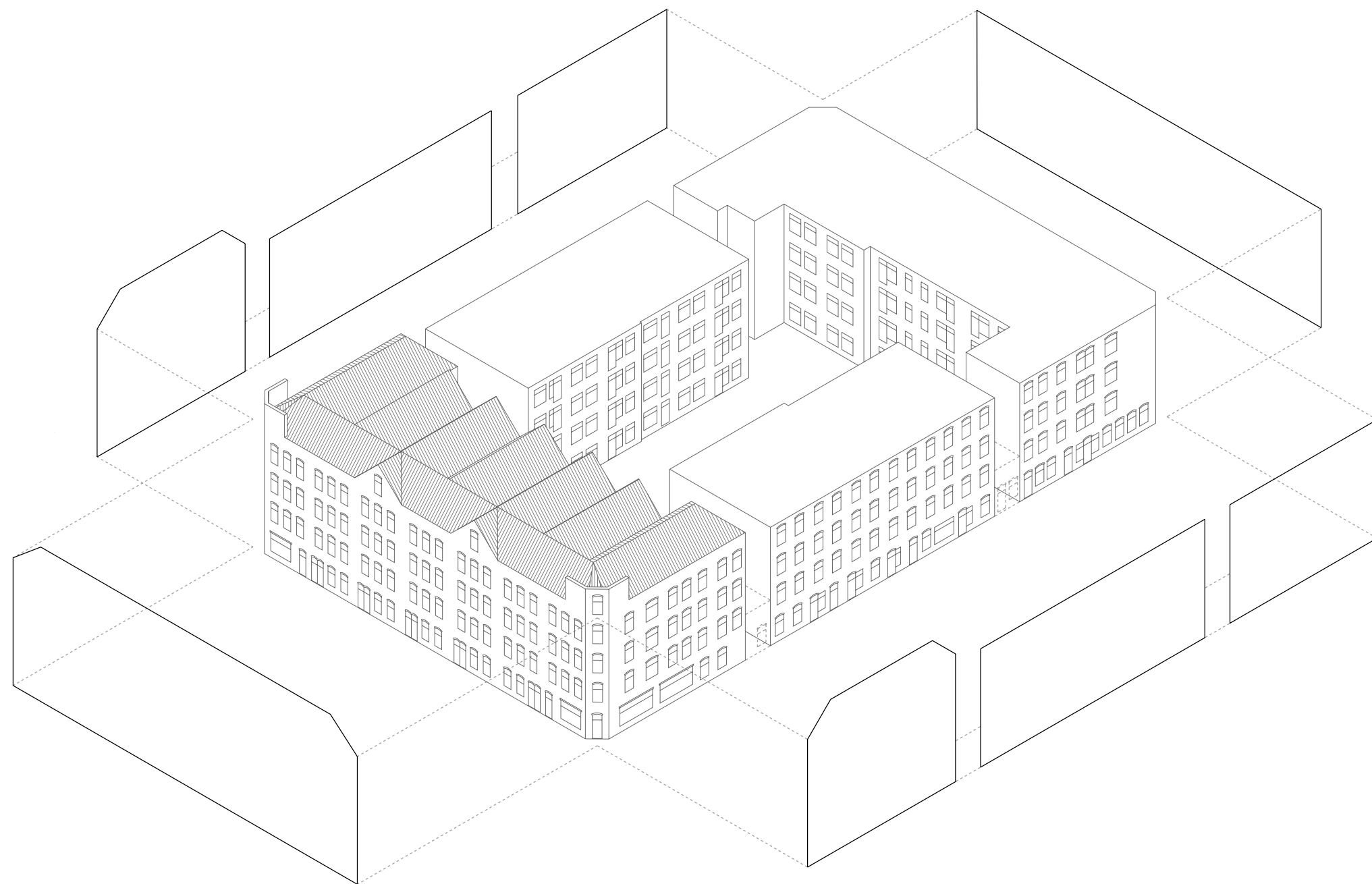

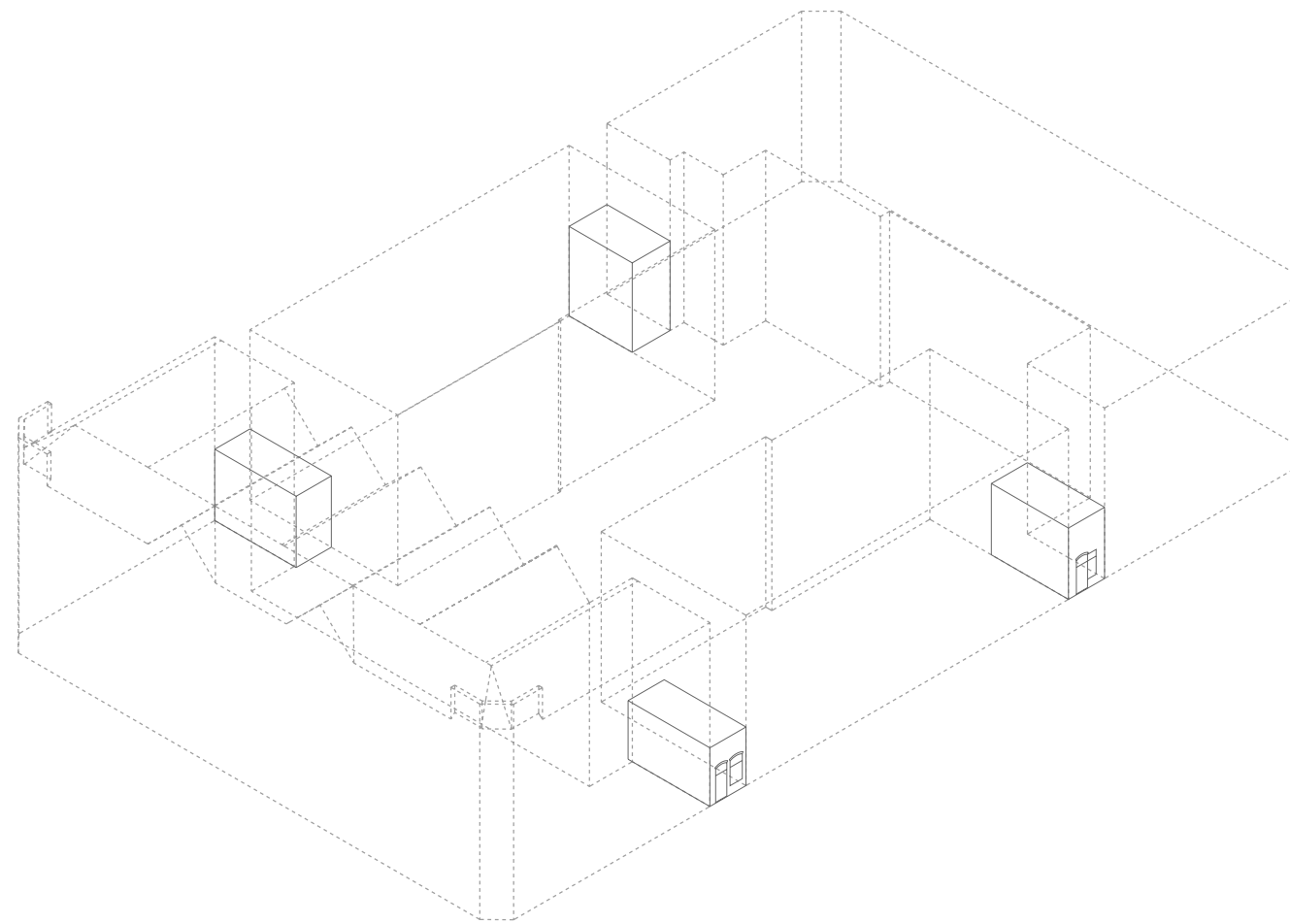

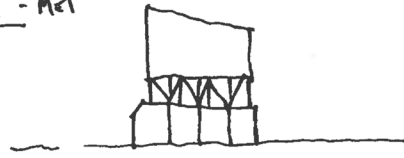

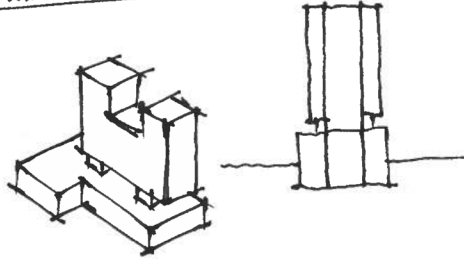

Site specific - coherent

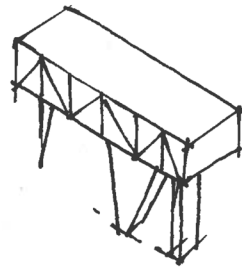
Penix I - Mei

De Wier Deomman - v. Tilburg

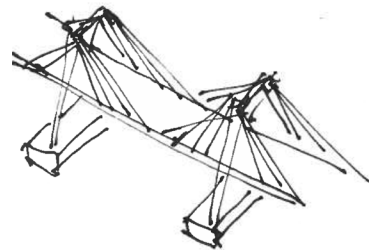
De Brak - JH

Houze Noort

Bridge

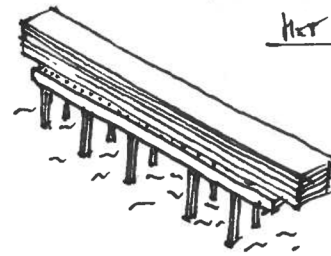

River

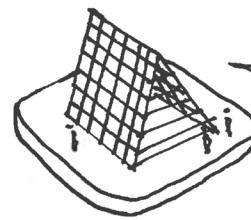

Not site specific - coherent

Her Kraanspoor

Atta Amphibious House

treating school maps

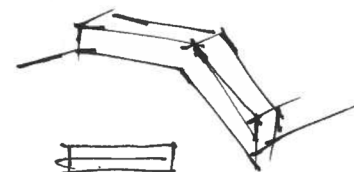
house on water

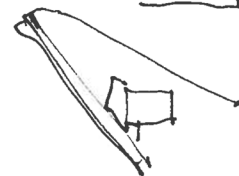
Roule helio

L'Acro Bridge

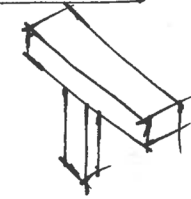

many many

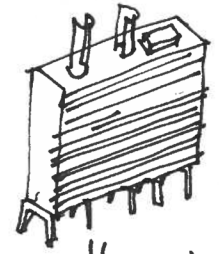

Not site specific - Not coherent

Hyman

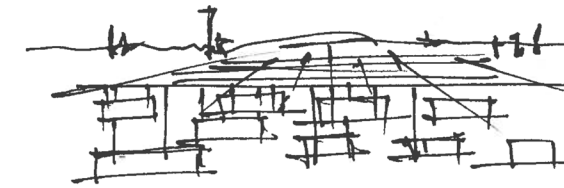
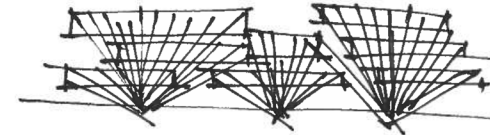

slimiting

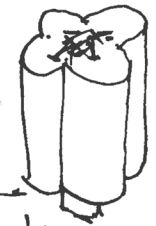

le unite & HMITAO

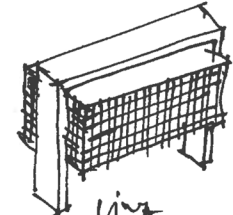
Coherent viewways - how many

Yank Zivon

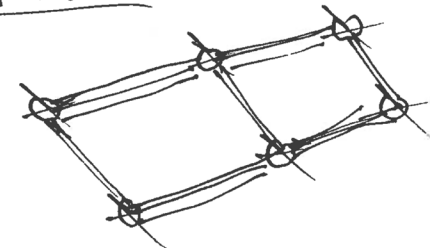

the Yank Zivon

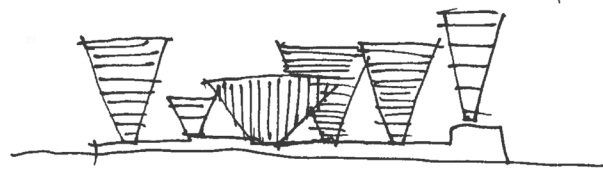

link to Zivon

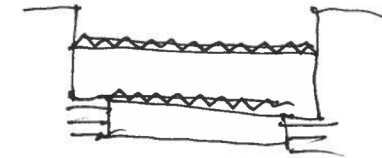
Marzia

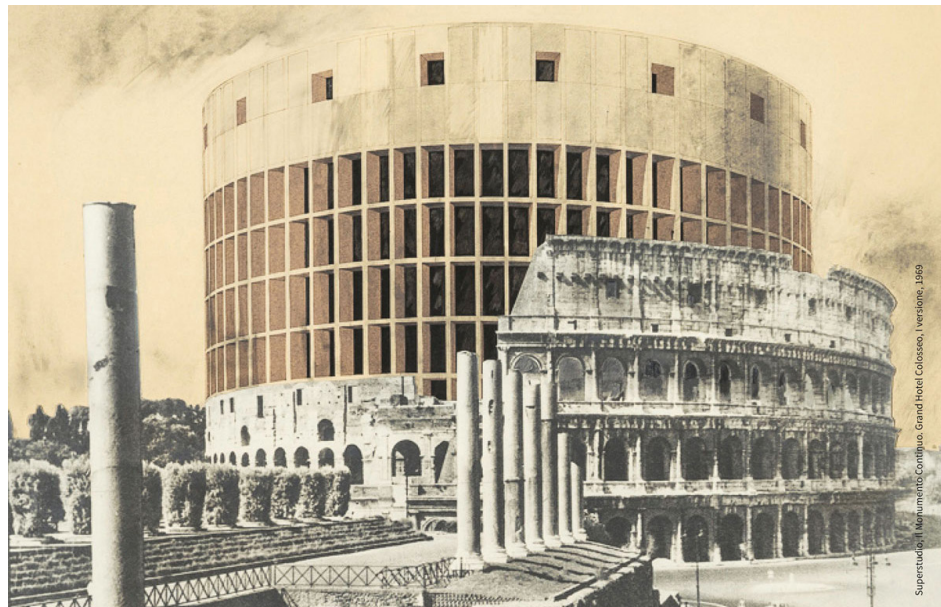

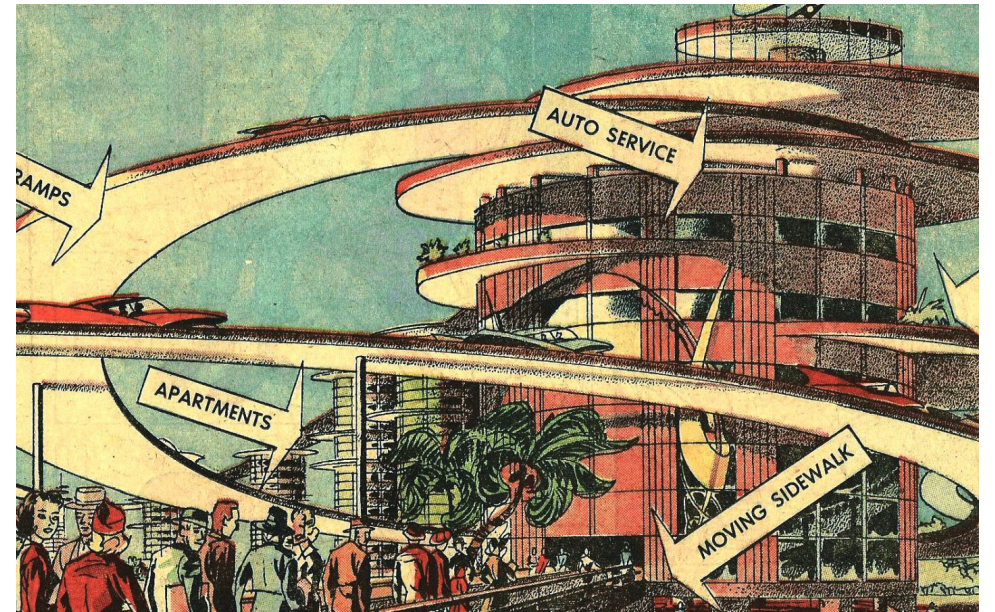
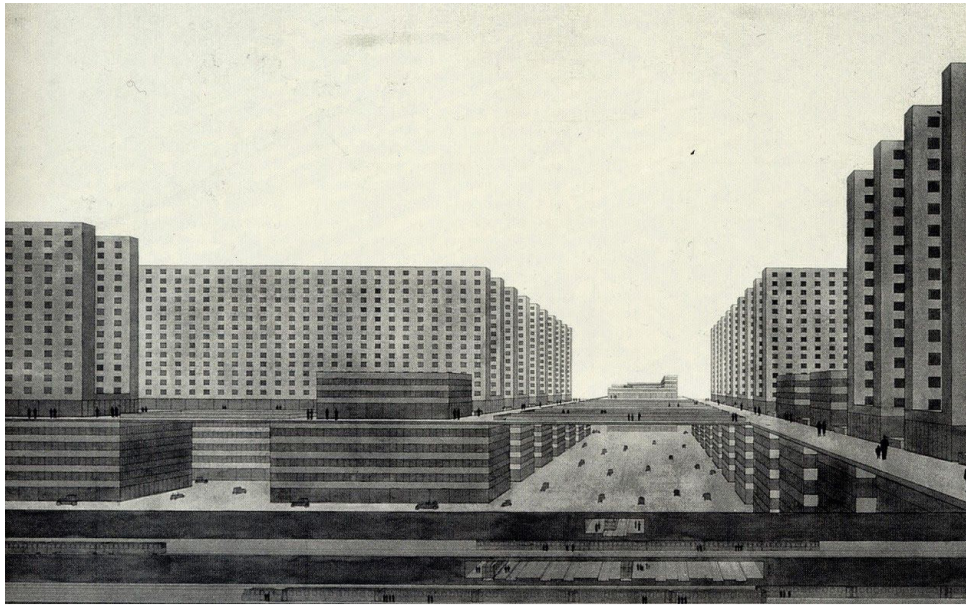
Pugin city

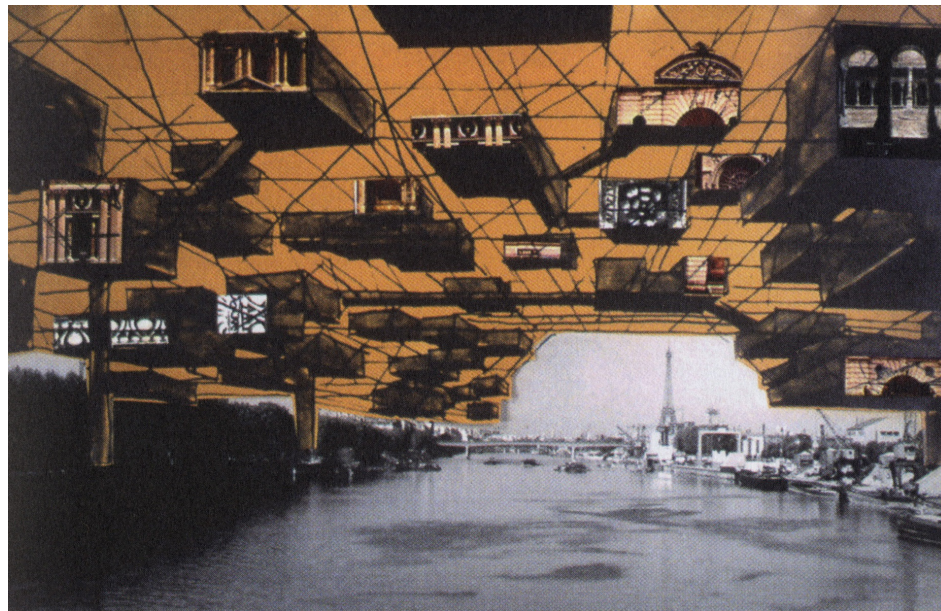
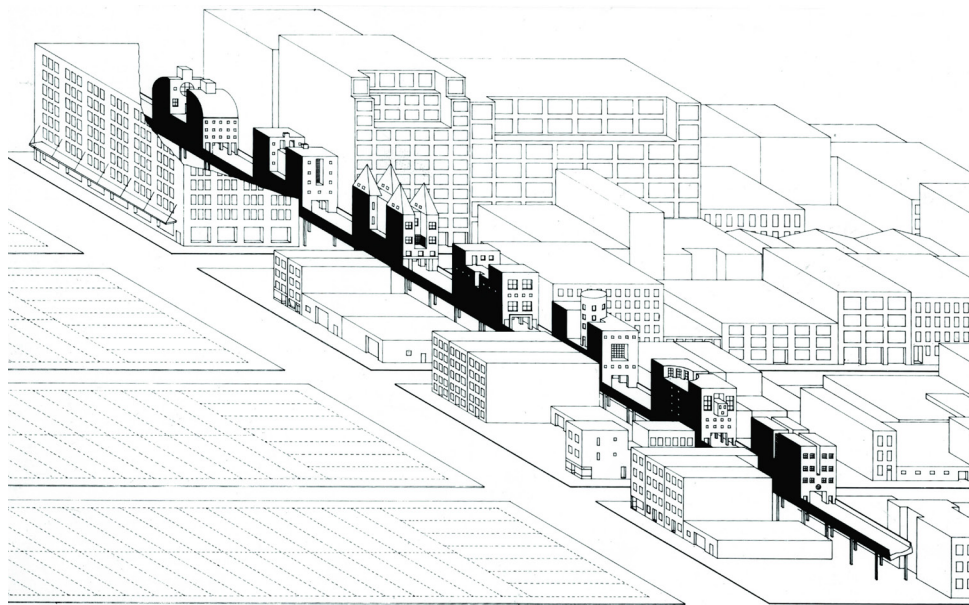

Marzia city

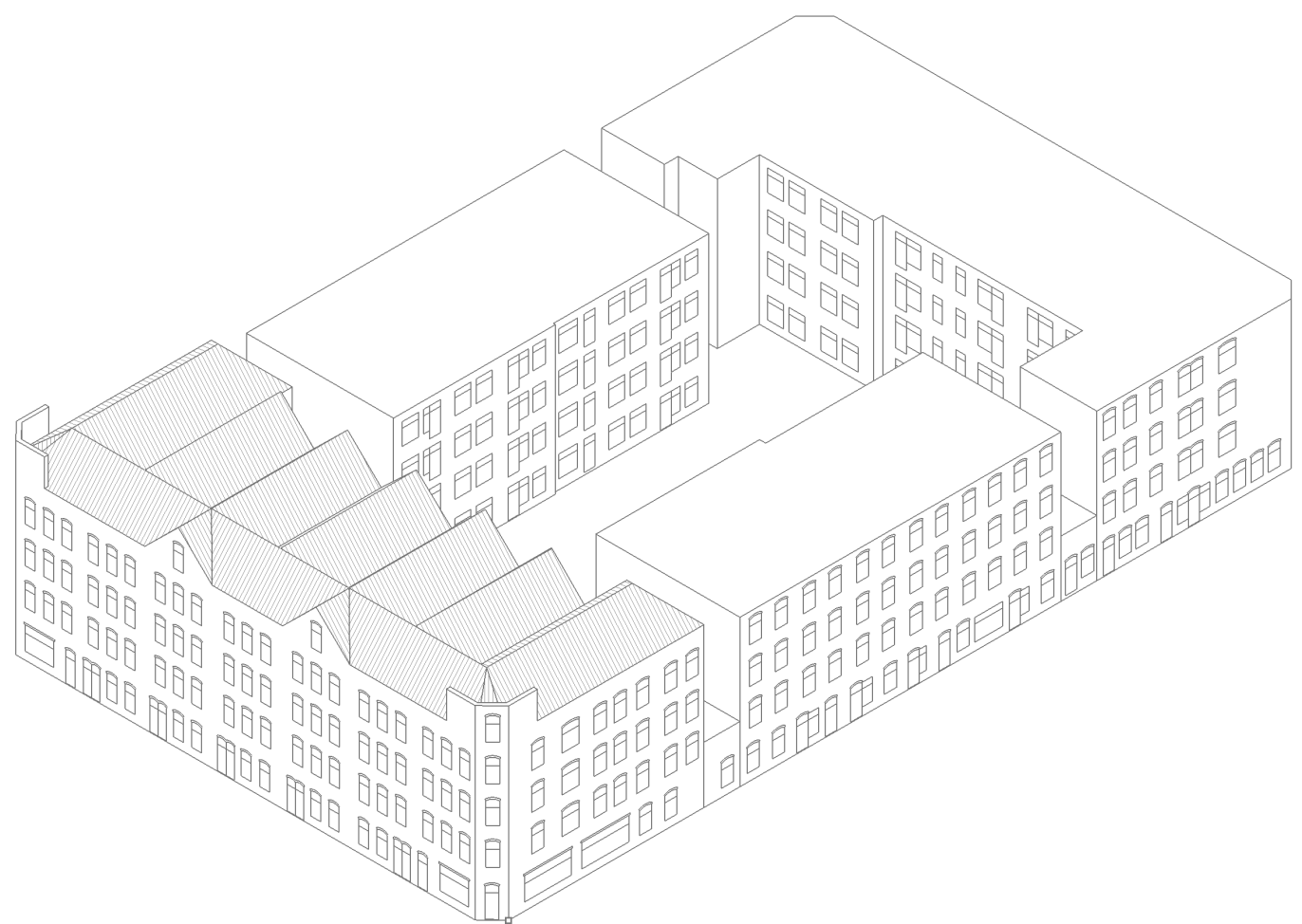

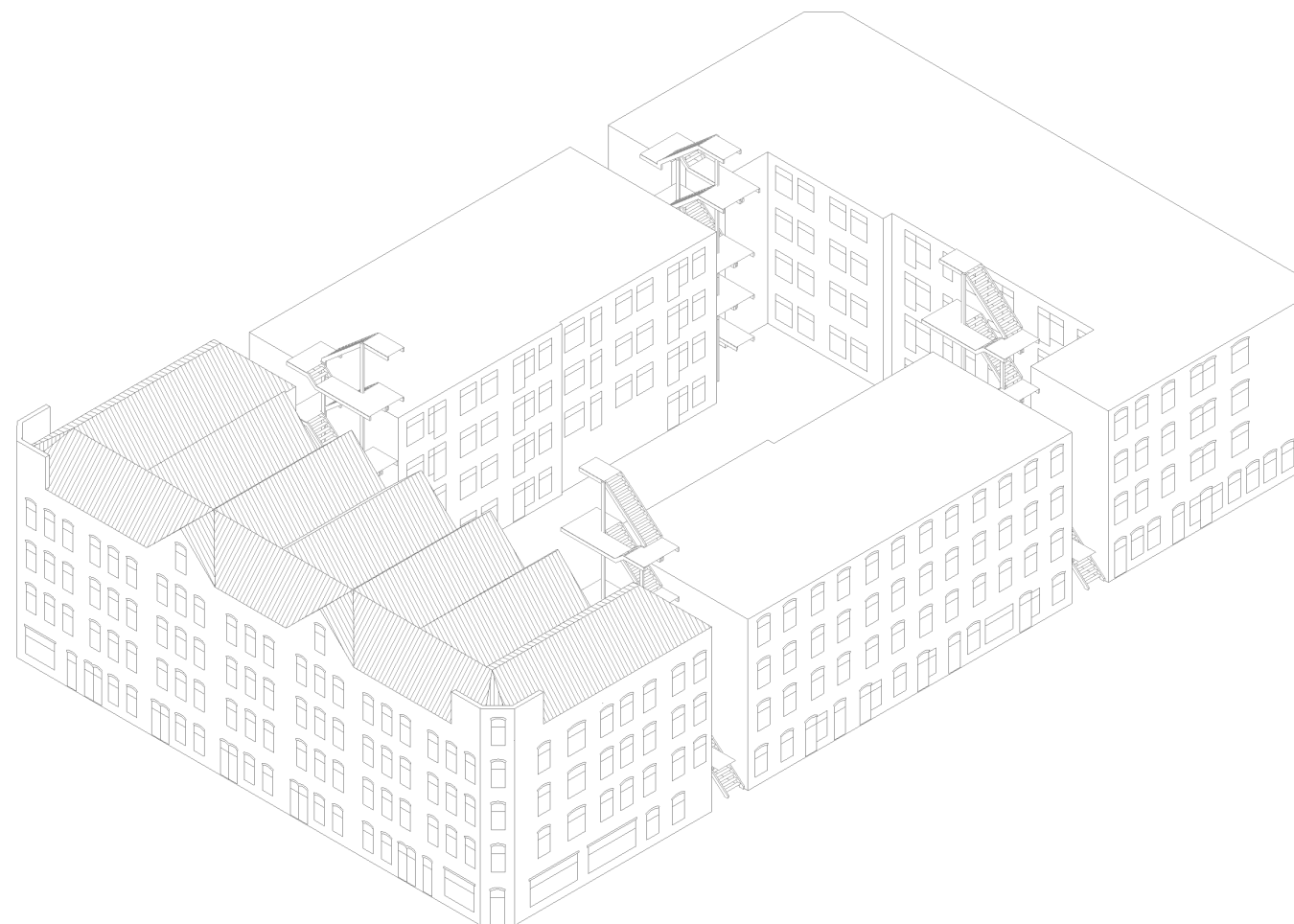

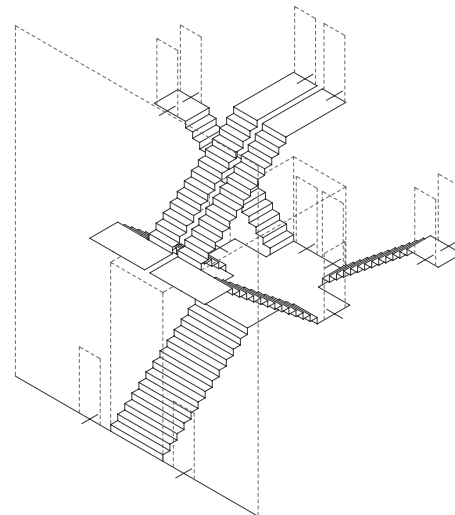
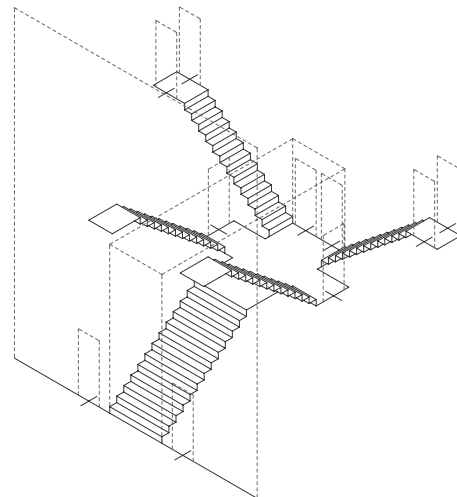
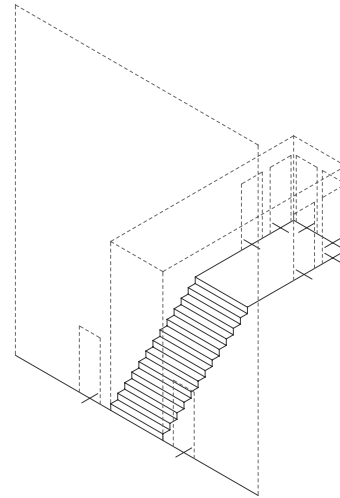
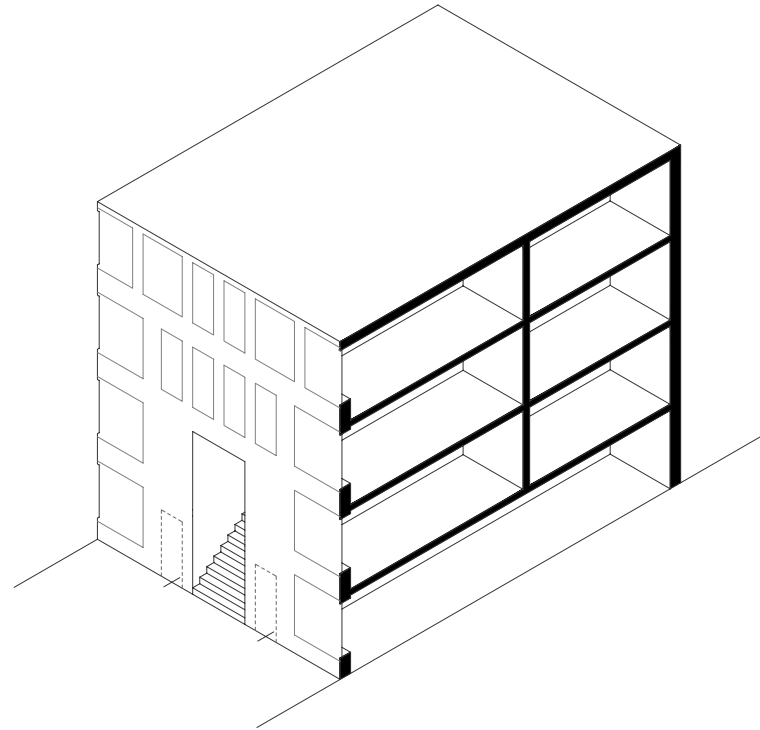

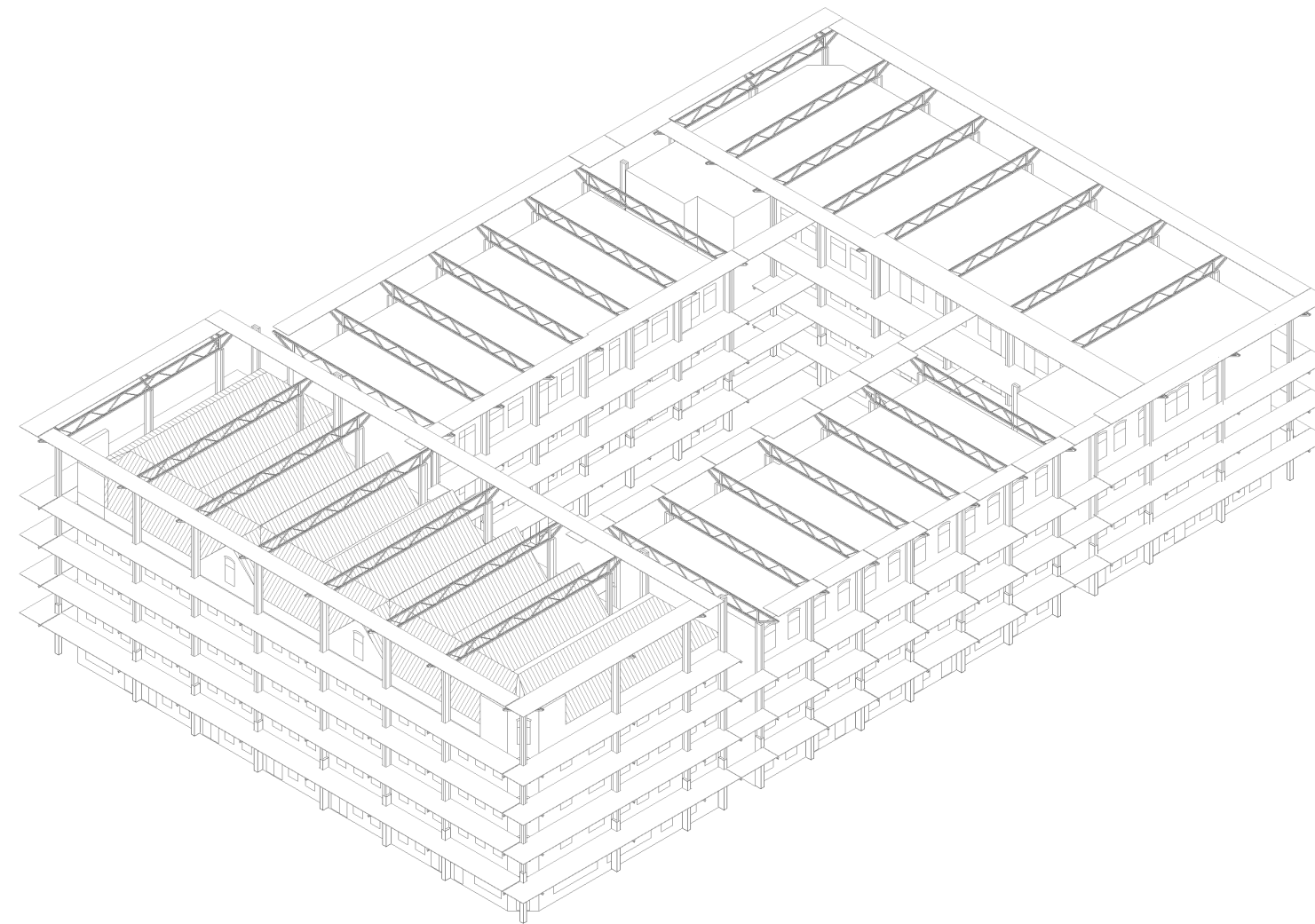

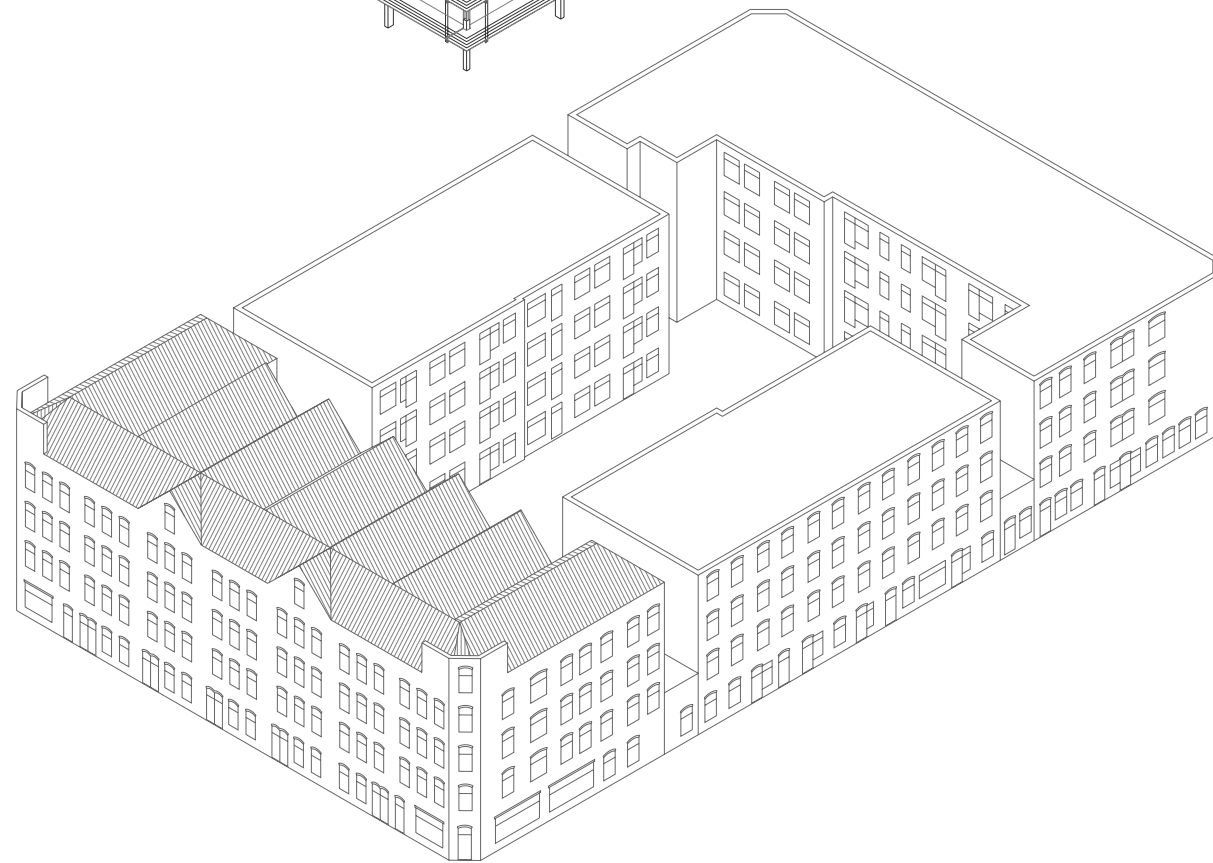
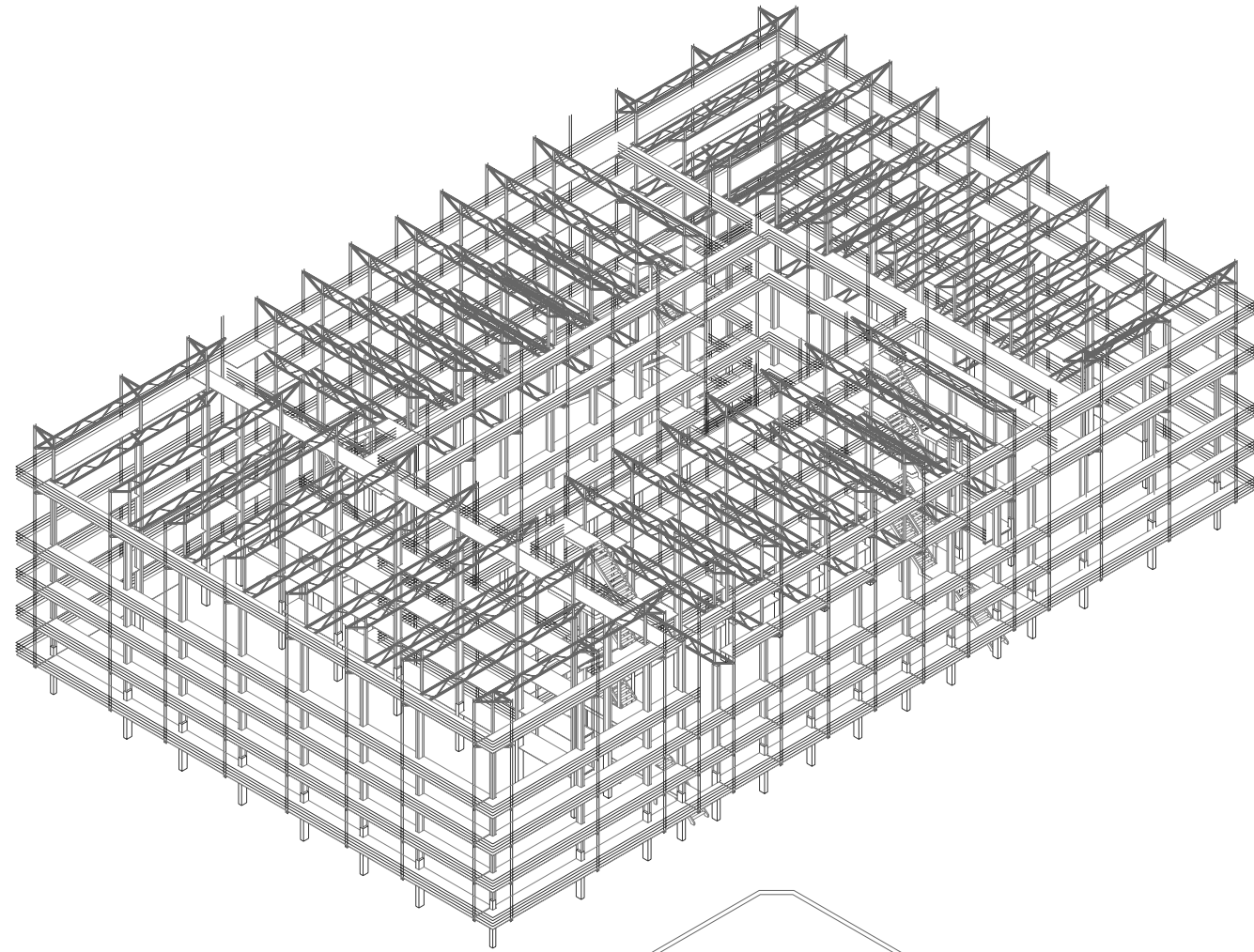
The Syntax

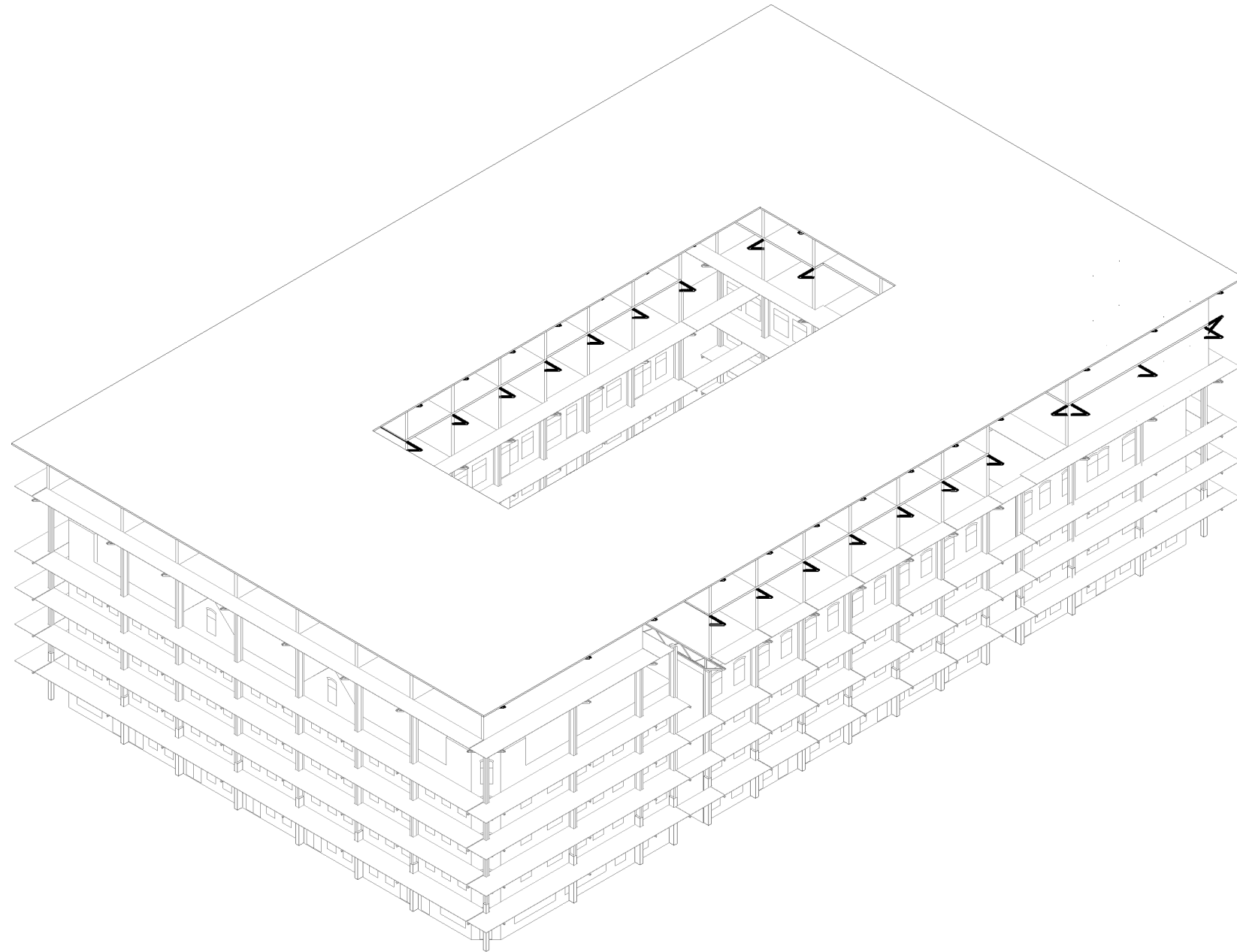

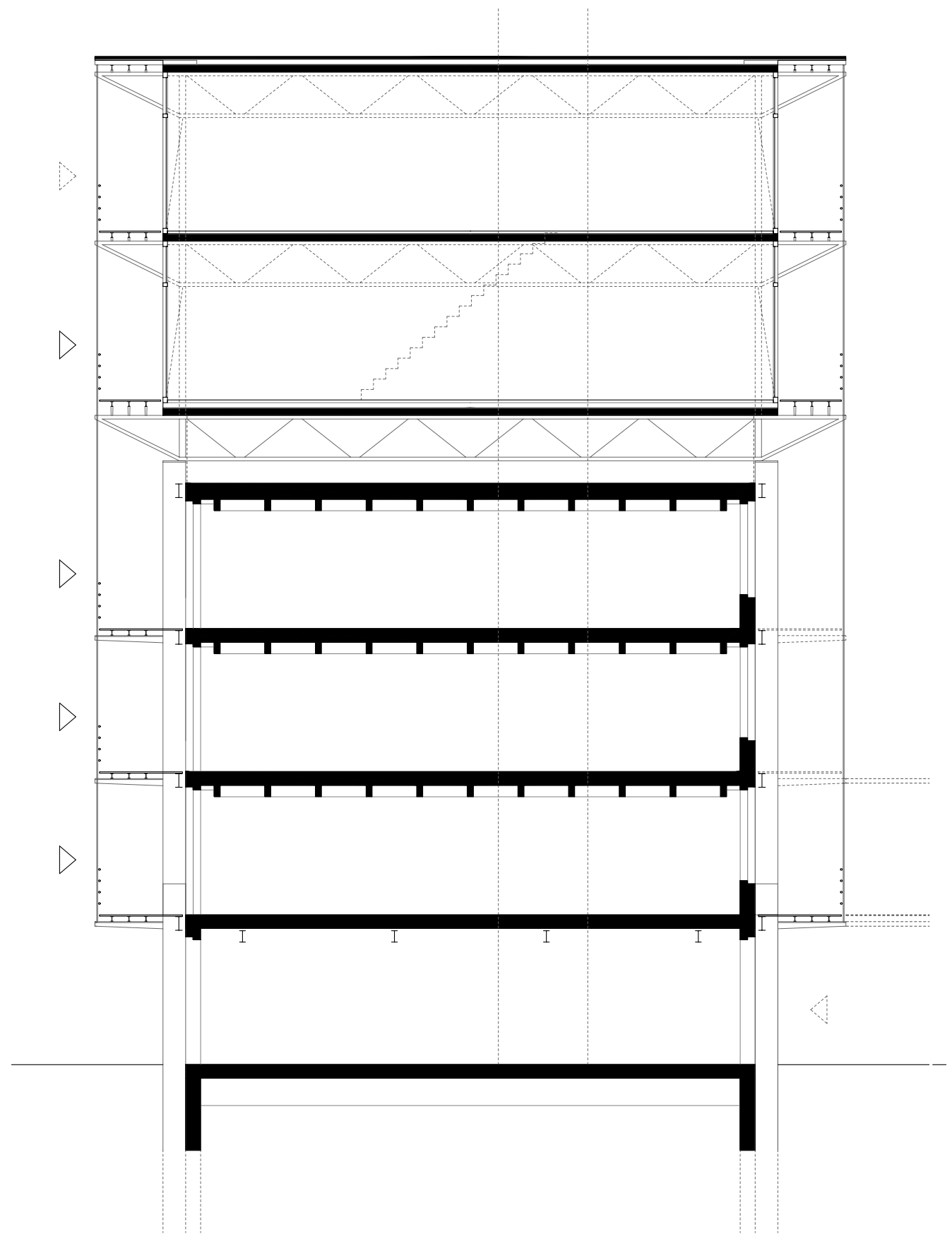
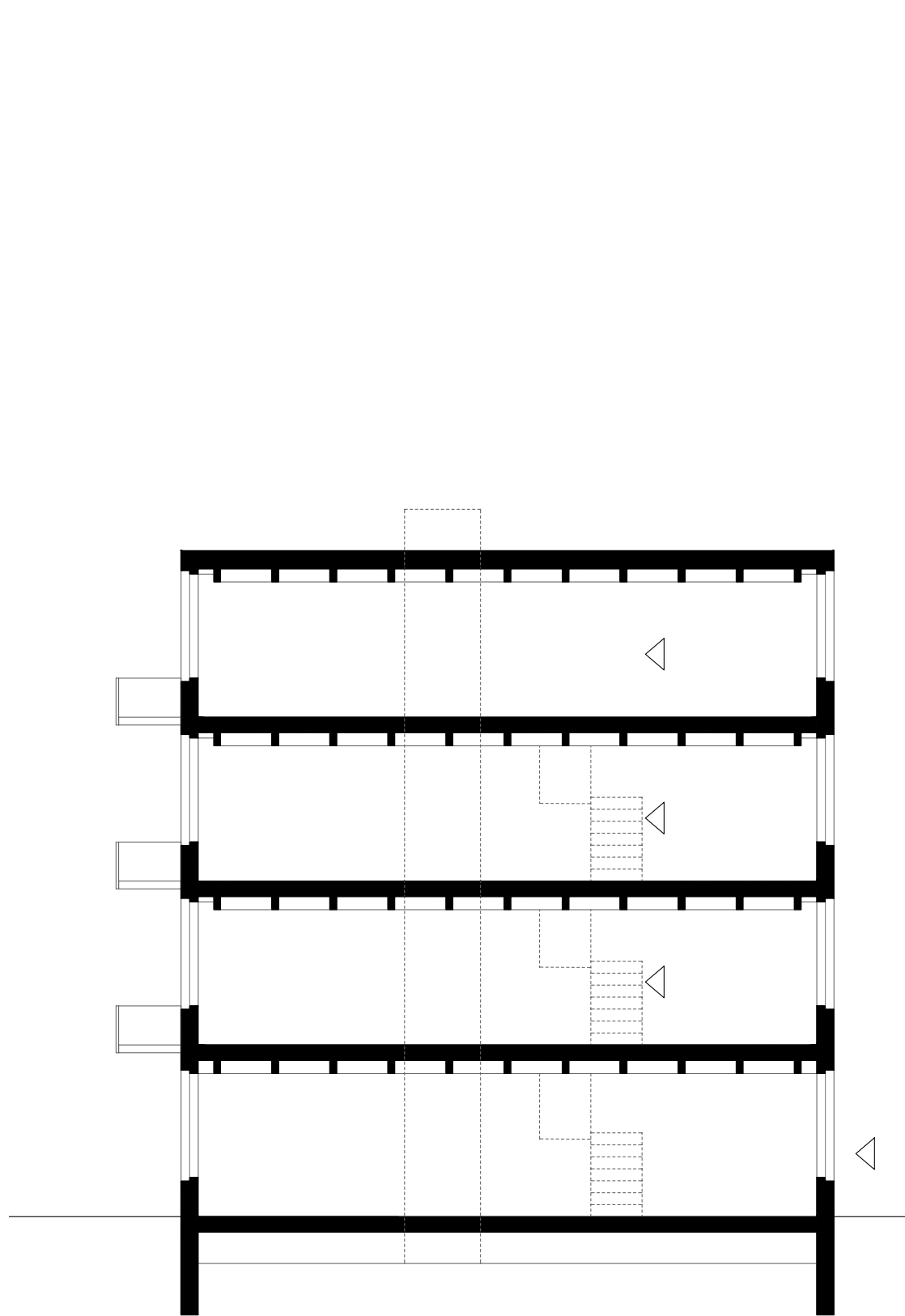

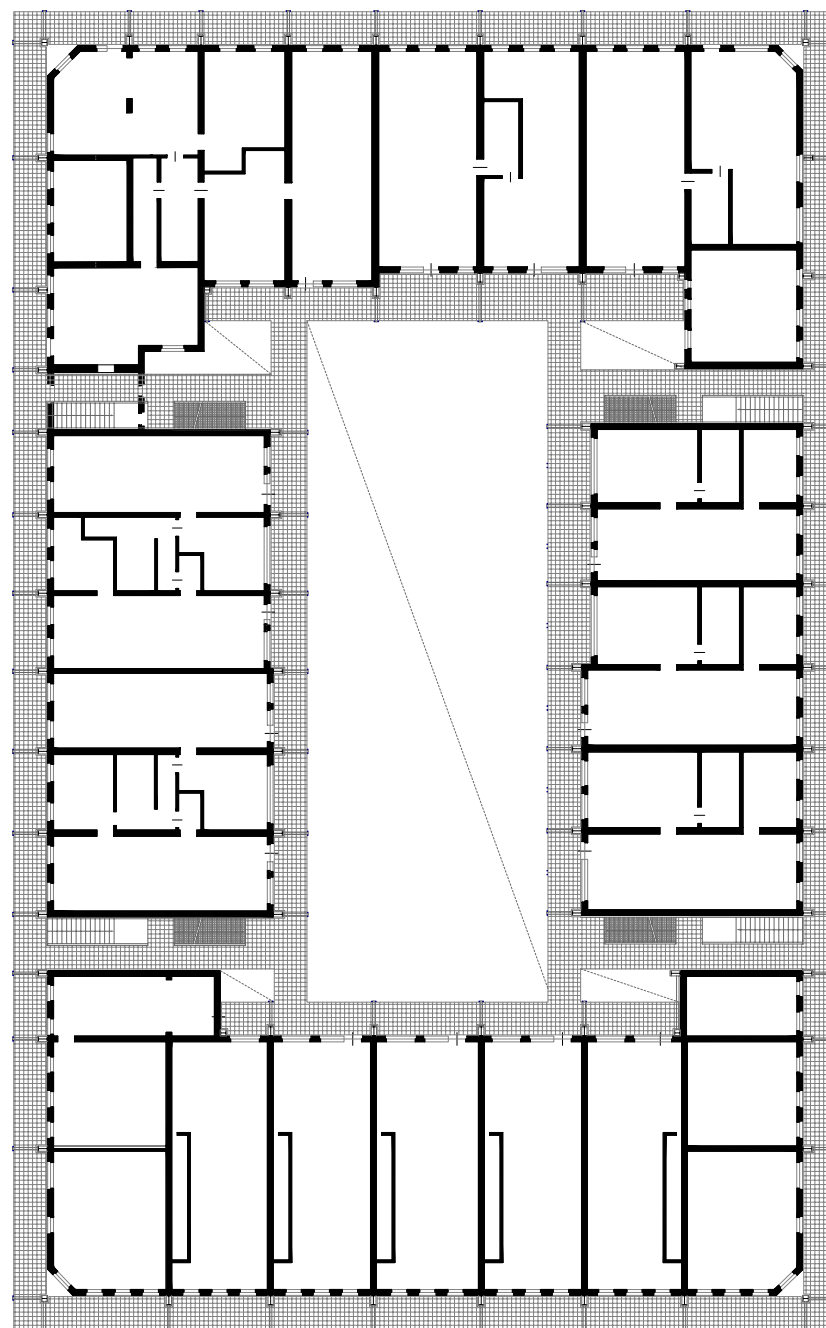
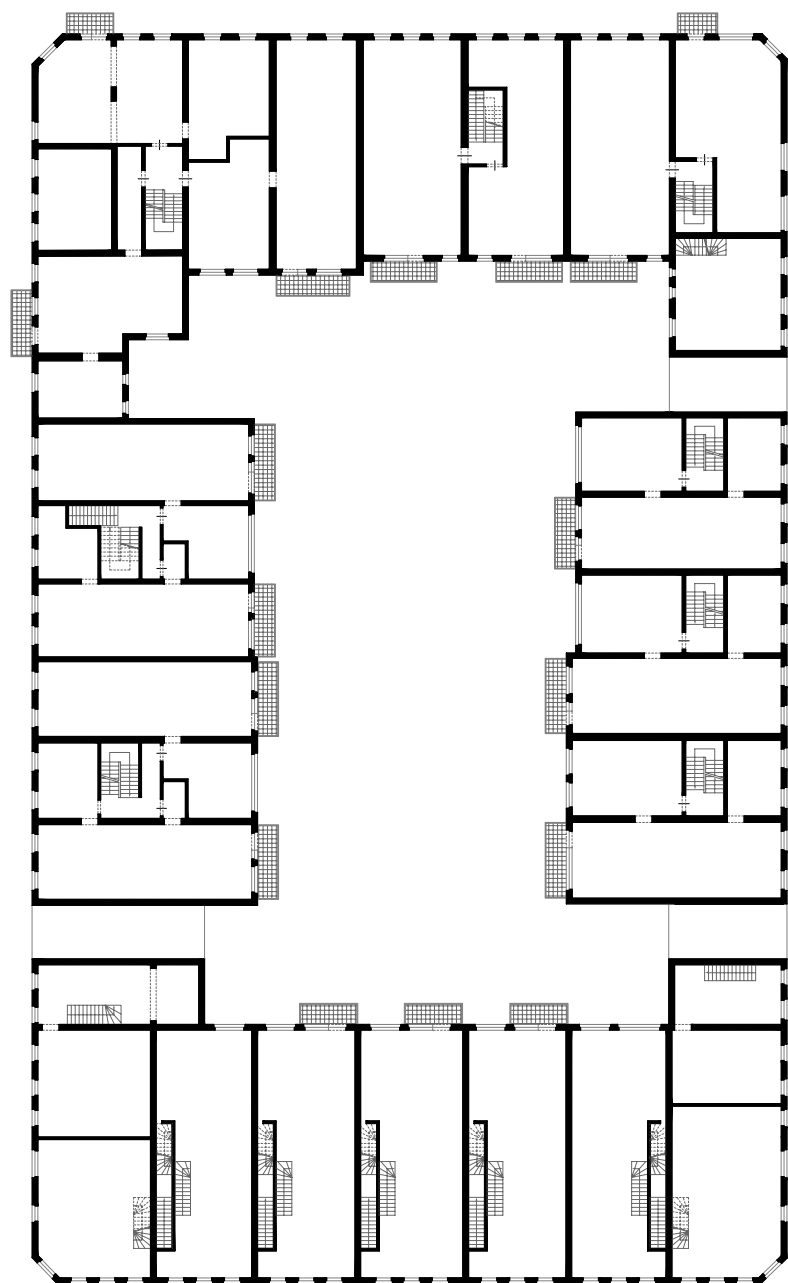

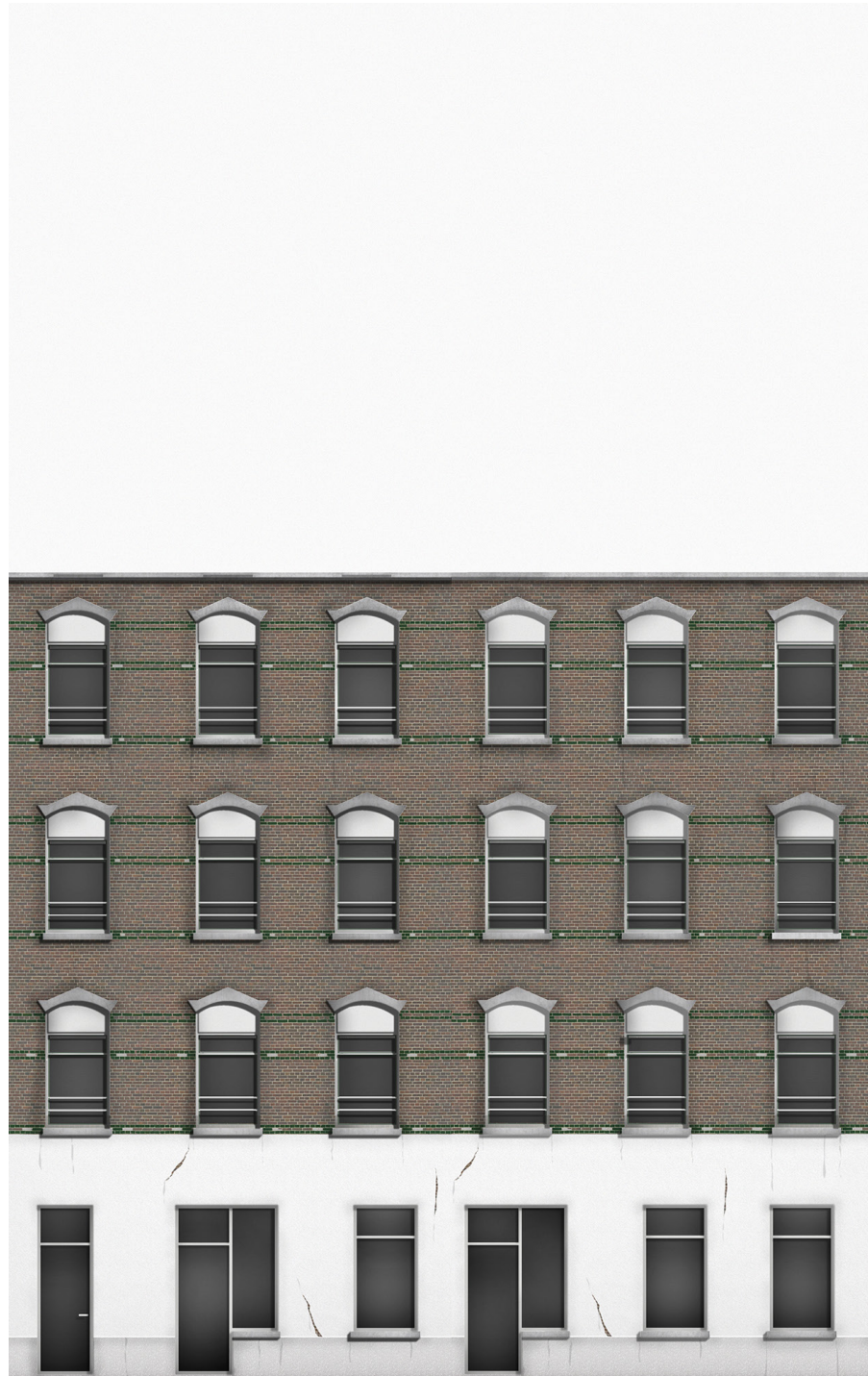

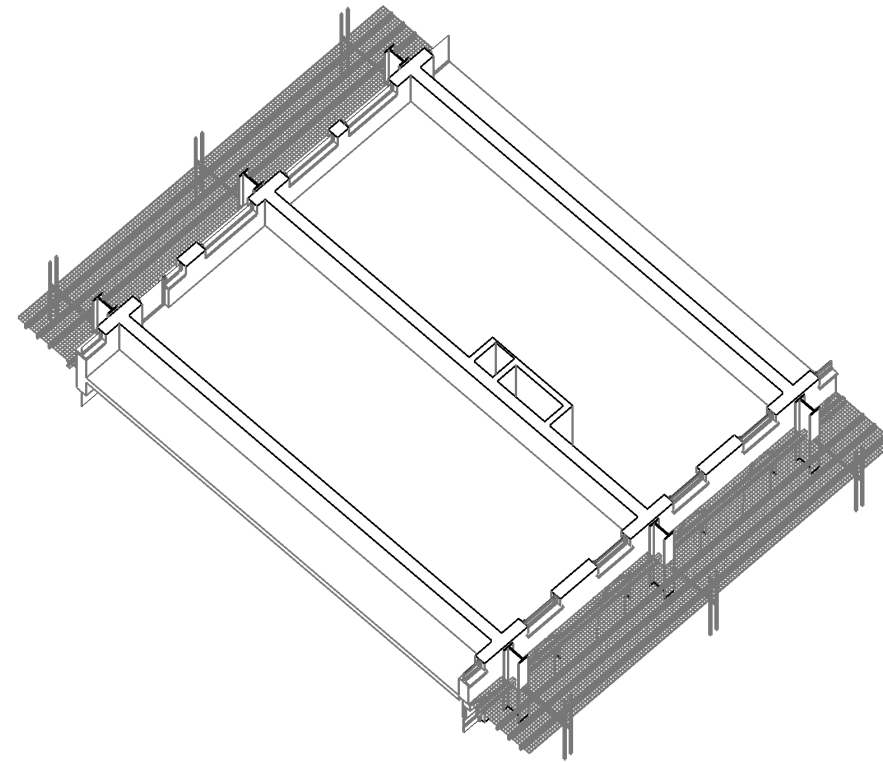
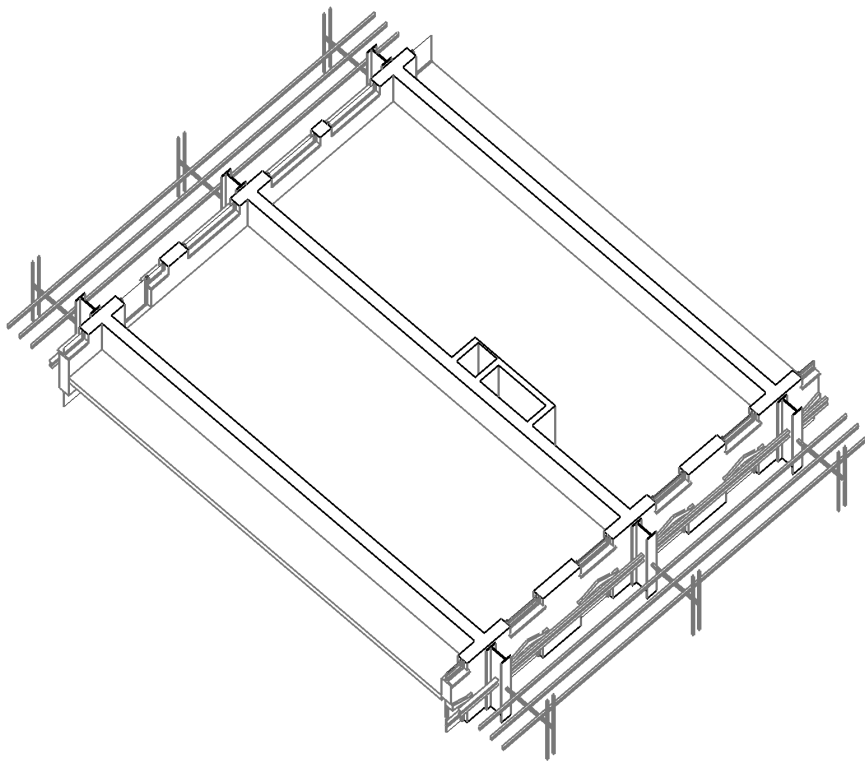
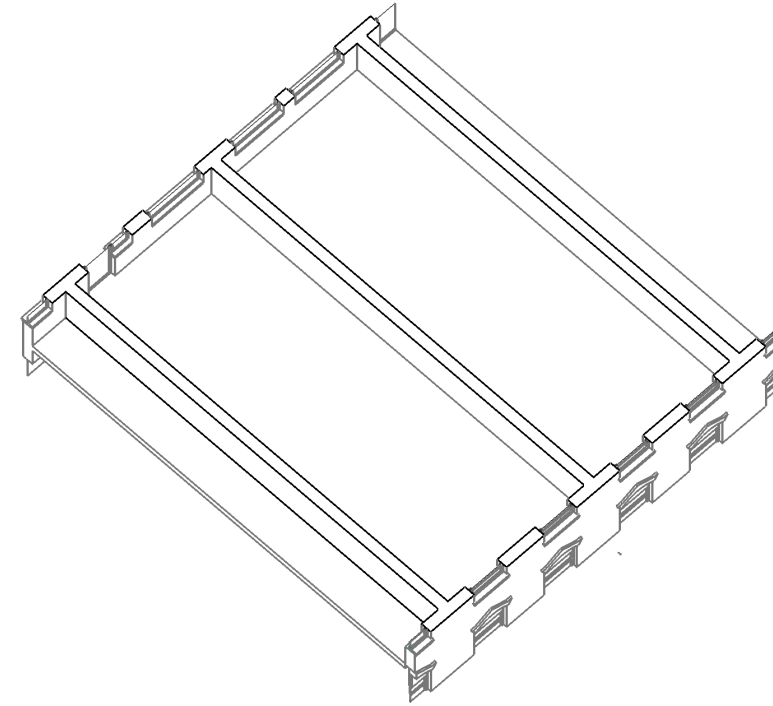
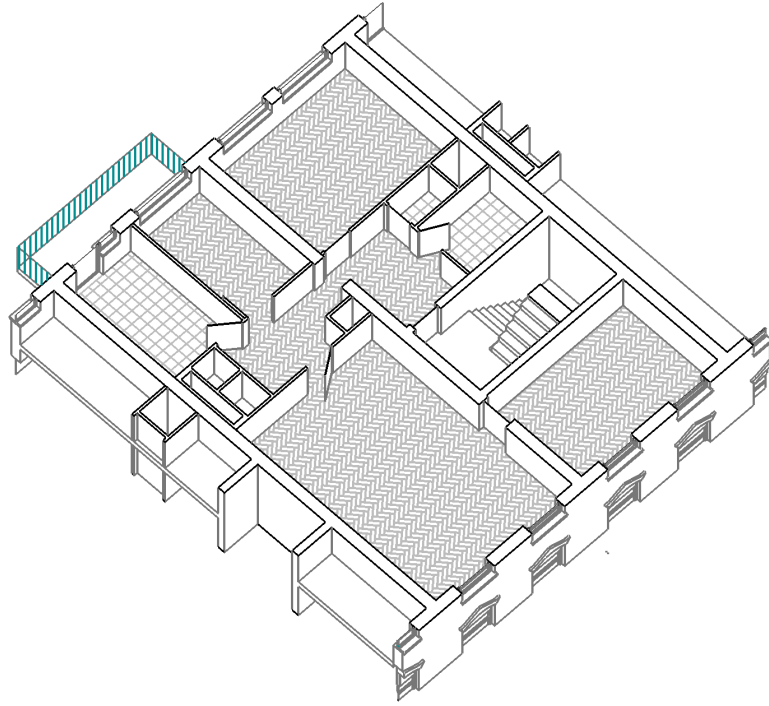

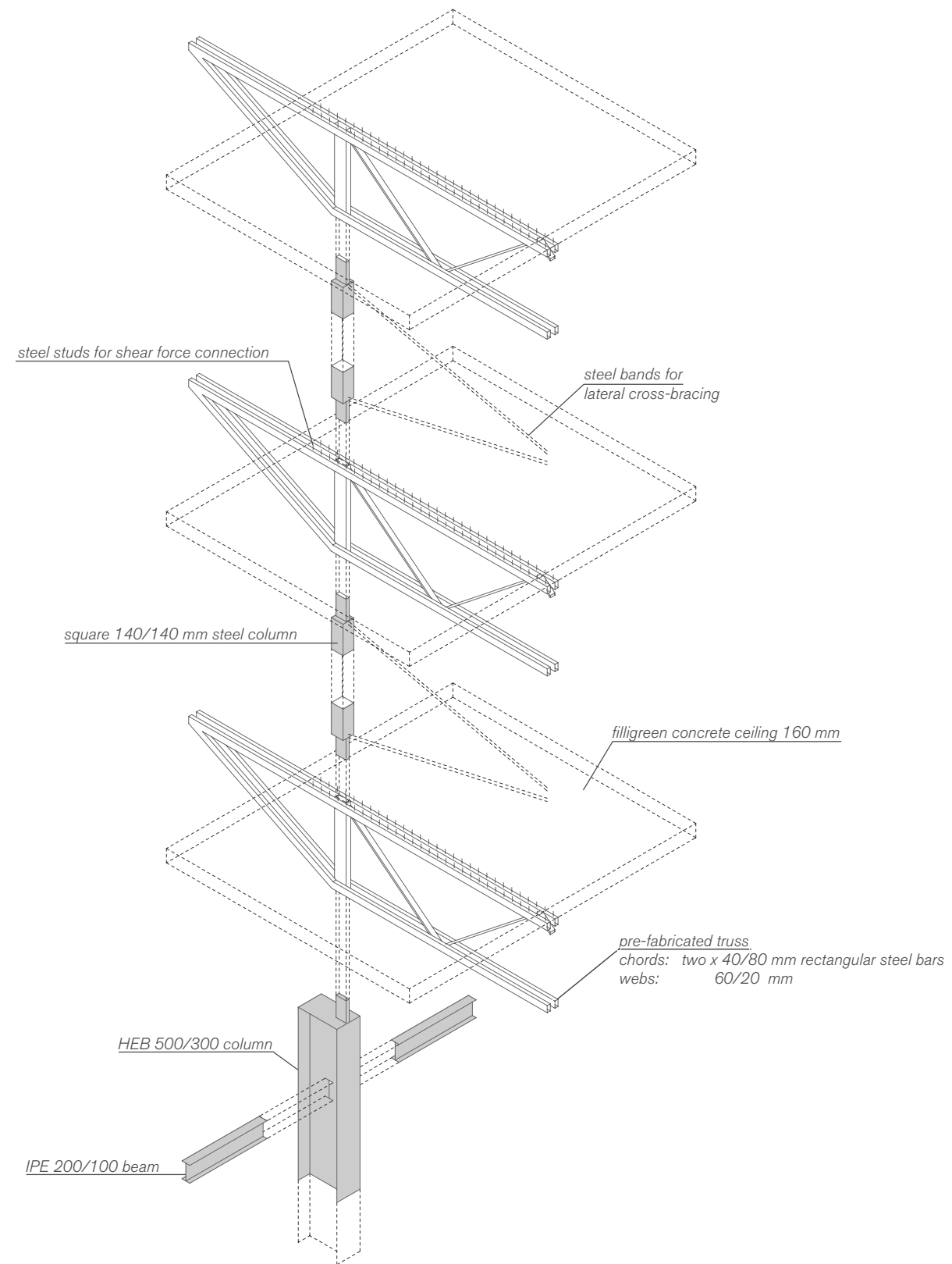

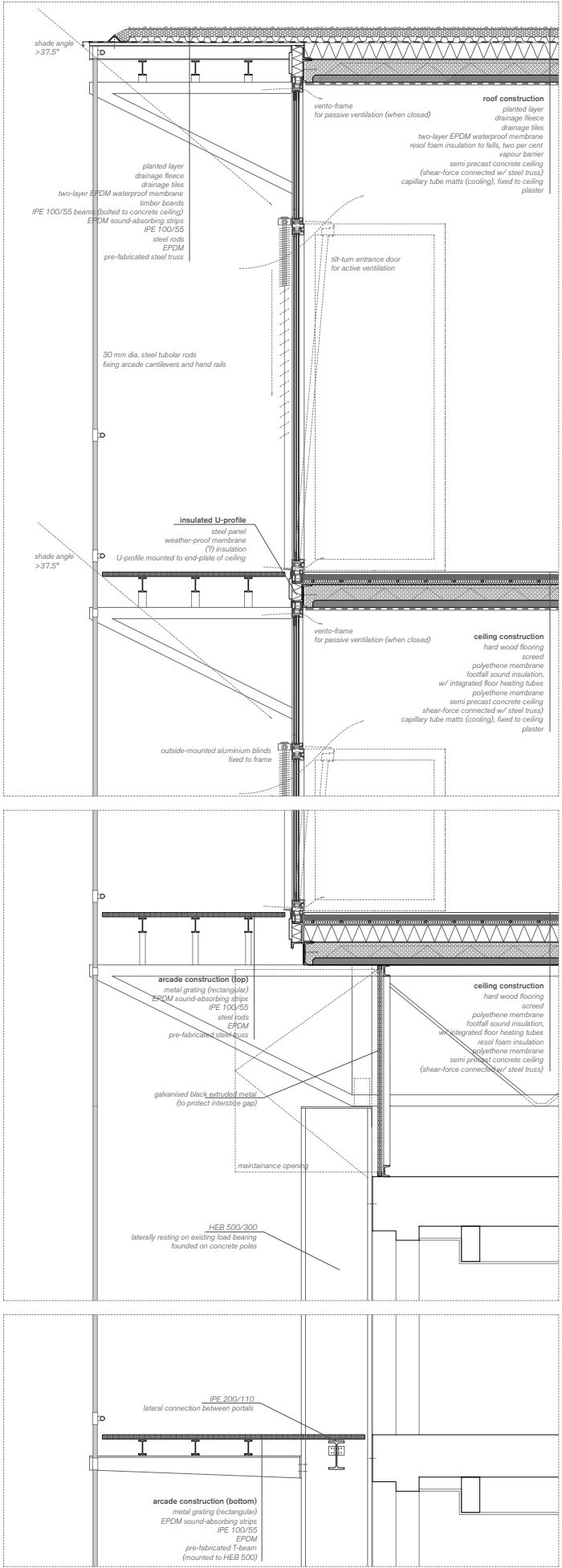
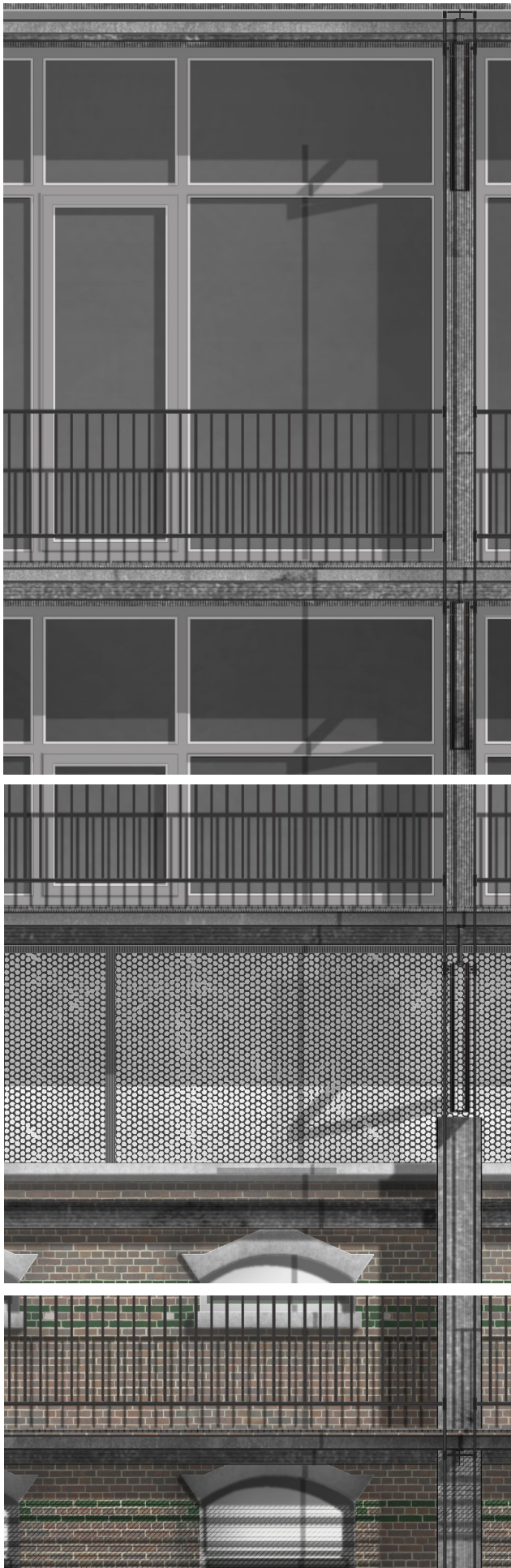

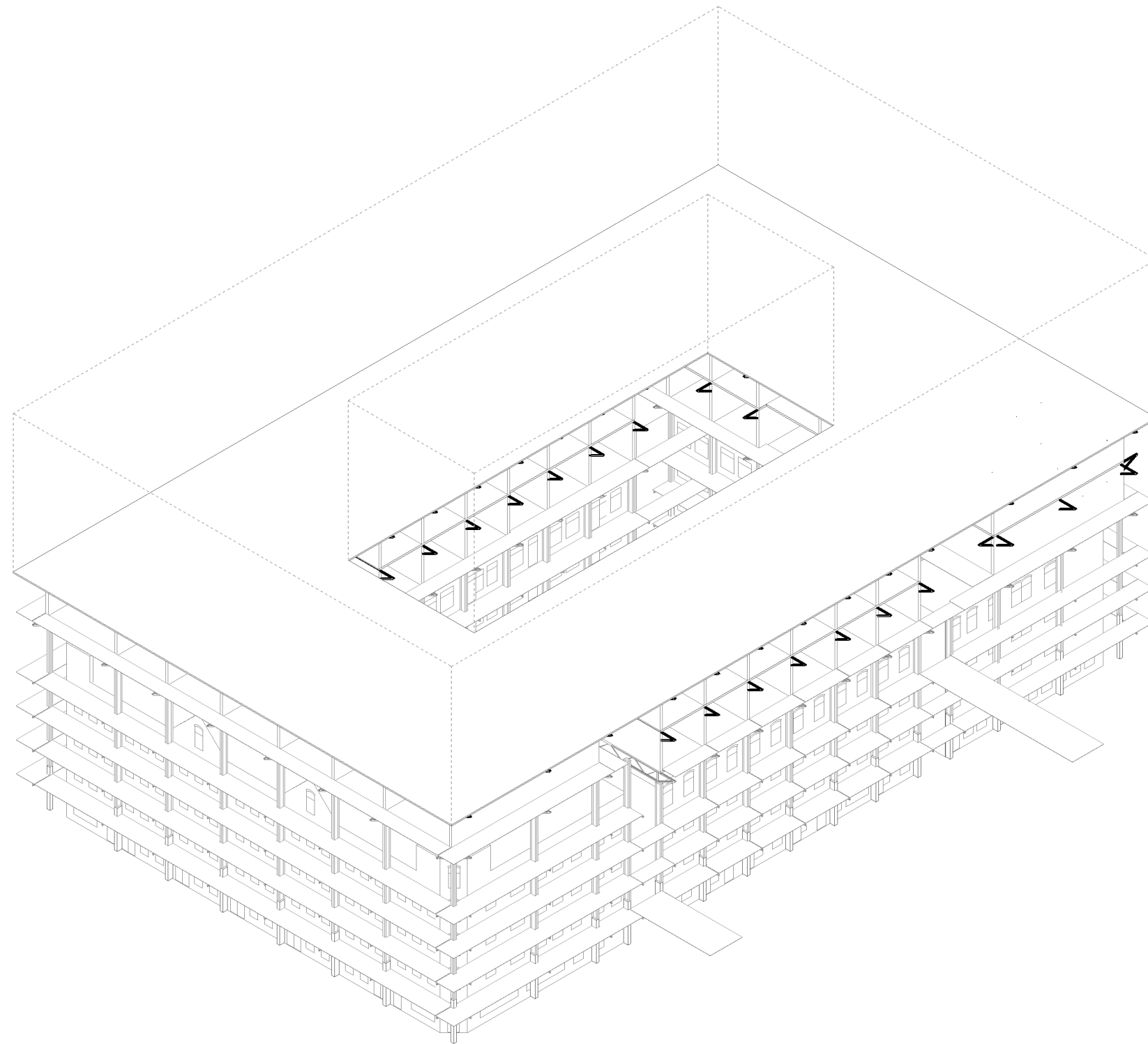

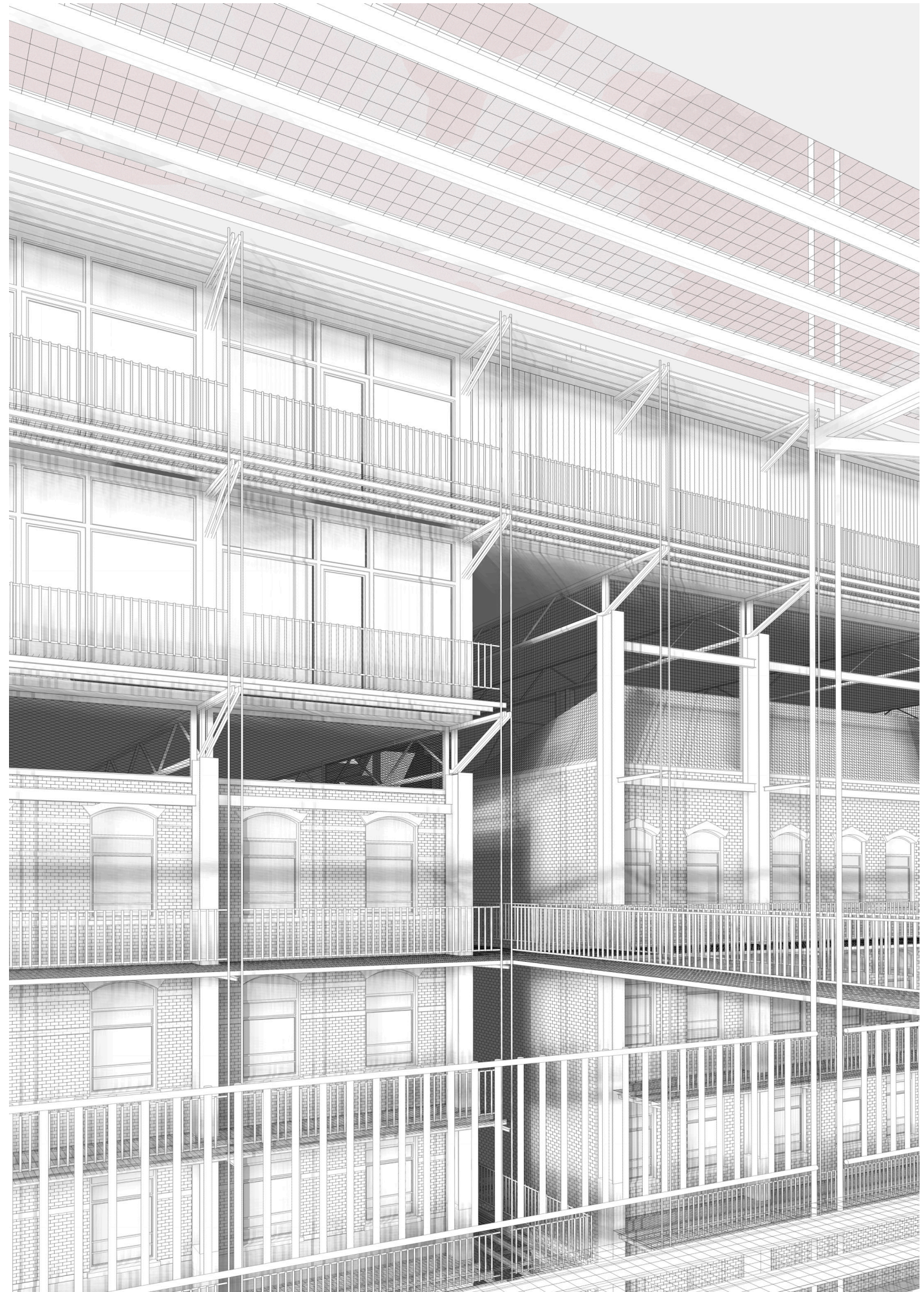

The Semantics

